

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1962

ΑΡΙΘ. 7

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ

Οί ὀλιγοδρανεῖς τὴν πίστιν, οἱ ὀρθολογισταὶ καὶ οἱ διάφοροι βαθυγνώμονες λόγιοι, οἱ πιστεύοντες ἑαυτοὺς ὡς εὐρισκομένους ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῆς διανοήσεως, ἅς ἐμφανίζουσιν — ὅπως ἐσχάτως συμβαίνει μὲ τὸ παιζόμενον ἔργον «Θωμᾶς ὁ Δίψυχος» — τὸν σκεπτικισμόν καὶ τὴν ἄρνησιν, ὡς τὸ ἀριστοκρατικὸν ἀπόσταγμα τῆς ἐναγωνίου συγχρόνου ψυχῆς. Καὶ ἅς προβάλλουσιν — ὅλως ἀπαραδέκτως καὶ παραποιῶντες τὴν ἱστορίαν — μὲ τὴν γοητείαν τῆς τέχνης, τὸ «δρᾶμα τῆς ἀμφιβολίας», τὸ ὁποῖον συνεκλόνησε πρὸς στιγμὴν τὸν θεῖον Ἀπόστολον, διὰ νὰ μᾶς διδάξουν, ὅτι «χωρὶς τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν», δὲν θεμελιούται, ἀναμφιλέκτως καὶ ἀναμφισβητήτως ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ὁ τυφλὸς δογματισμὸς!

Ἡμεῖς εἰς τὰς ἀμφιβολίας τῶν καὶ εἰς τὴν ἀπιστοῦσαν συνείδησίν των θ' ἀντιτάξομεν τὸν **τίμιον Σταυρὸν τοῦ Κυρίου μας**. Ποῦ μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ πίστις εἰς τὴν θεῖαν κλῆσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ἐκουσία θυσία ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ἀποτελοῦν τὸν γνήσιον καὶ ὑψηλὸν του προορισμόν. Καὶ ὅτι ὄχι ἡ ἄρνησις, ἀλλὰ ἡ πίστις καὶ ἡ δημιουργικὴ στάσις ἀπέναντι τῆς ζωῆς εἶναι τὸ ὑπέρτατον ἠθικὸν πρόσταγμα, καὶ τὸ ἐπιτακτικώτερον καθῆκον διὰ τὸν ἄνθρωπον.

*

Ἔργον ἀτιμίας καὶ κατασχύνης, βδελυρὸν καὶ ἀπαίσιον, ἦτο ὁ Σταυρὸς. Καὶ μόνον οἱ χεῖριστοι καὶ οἱ ἀπαισιώτεροι τῶν κακούργων ἀνηρτῶντο ἐπ' αὐτοῦ. Διὰ νὰ ἐκφύγη ἡ ζωὴ των, βραδέως καὶ στάγδην καὶ ἐν μέσῳ ἀφορήτων πό-

νων καὶ σφαδασμῶν. Καὶ σήμερον—ὦ! ποῖος τὸ ἀγνοεῖ;— ἔχει ἀποβῆ τὸ τιμιώτερον σύμβολον δόξης καὶ θριάμβων καὶ ἀγιότητος. Καὶ ὑψοῦται, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ἕως τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, σελαγίζων φάρος ἐκπολιτιστικῆς πορείας· μῆνυμα θείας παρηγορίας· χαλινὸς κατὰ πάσης ἀθαιρεσίας· λάβαρον νίκης· ἀφθαρσίας πηγὴ· σύνδεσμος τῶν ἐπιγείων πρὸς τὰ οὐράνια· λιμὴν εὐδίας πάσης χειμαζομένης καρδίας· καὶ κήρυγμα ἀσίγητον τῆς εὐγενεστεράς καὶ τῆς ὑψηλοτέρας ἀρετῆς!

*

Πόθεν λοιπὸν προῆλθεν, καὶ πῶς συνέβη τὸ θαῦμα αὐτό; Ποῖος ἐκαλλιέργησεν εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν λυτρωτικὴν αὐτὴν πεποίθησιν; Πῶς συνέβη τὸ ὄργανον τῆς κατασχύνης νὰ ὑψοῦται σήμερον μετάρσιον παντοῦ, ἐπάνω εἰς θόλους ὑψηλοῦς; νὰ κοσμήσθαι αὐτοκρατόρων καὶ θυρεοὺς βασιλικούς; νὰ καθαγιασθῆ ἅμφια ἱερατικὰ καὶ νὰ λάμπῃ ὡς παράσημον ἀρετῆς καὶ ἀνδρείας ἐπάνω εἰς στήθη εὐγενῆ; Καὶ ὑψοῦμενος, ἀπαστράπτων καὶ πυρίμορφος, εἰς τὰς ριπιζομένας ὑπὸ τῶν ἀνέμων σημαίας, νὰ ἐμπνέῃ τοὺς ὑψηλοτέρους ἐνθουσιασμοὺς καὶ νὰ ὀδηγῆ εἰς τὴν νίκην τὰς στρατιάς; Τί συνετέλεσεν εἰς τὸ ν' ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ εὐγενέστερον τῶν σημάτων, καὶ νὰ τὸν ὑψώνωμεν ἐπάνω εἰς τοὺς τᾶφους, διὰ νὰ εὐλογῆ τὸν αἰώνιον ὕπνον τῶν προσφιλῶν μας νεκρῶν; Πόθεν λοιπὸν τὸ θαῦμα αὐτό; Πόθεν ἡ ἀκαταμάχητος αὐτὴ δύναμις ἡ ἐξευγενίζουσα καὶ ἐξυψοῦσα τοὺς ἀνθρωπίνους πόθους εἰς

τὴν θεάν του; Πῶς συνέβη ν' ἀποβῆ κολυμβήθρα βαπτίζουσα τὰς ψυχὰς εἰς τὴν κατάνυξιν, καὶ αὖρα καταρραίνουσα τὸ πνεῦμα, μὲ τὸ μῦρον τῆς αἰωνιότητος; Θαῦμα μέγα, καὶ γνήσιον, καὶ βαθύ! Τὸ ὁποῖον καὶ μόνον αὐτὸ ἀποκαλύπτει καὶ διακηρύττει τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ· καὶ εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ δι' αὐτὸν ἐσταυρώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ!

*

Καὶ ἀληθῶς. Μόνον ἐν τῷ Χριστῷ καὶ μόνον διὰ τοῦ Χριστοῦ ἔπαυσεν ὁ θάνατος νὰ εἶναι φρικώδης. Καὶ ἡ πίστις εἰς τὸν Σταυρὸν του καὶ εἰς τὴν θείαν του Ἀνάστασιν, αὐτὴ καὶ μόνον ἀπολυτρῶνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν τῆς ὀριστικῆς ἐξουθενώσεώς του, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ὀριστικοῦ θριάμβου τῶν κατωτέρων στοιχείων τῆς ὑπάρξεώς του. Ὡς Θεάνθρωπος ἐκεῖνος ἀνῆλθεν ἐκουσίως ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Καὶ δι' αὐτοῦ, ὡς διὰ κλίμακος, κατήλθεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ συνέτριψε τὰς ἀλύσεις του. Καὶ ἔκτοτε ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ φρικτοῦ ἐκείνου ὄργανου τοῦ μαρτυρίου του, δωροφορεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς, καὶ τὸν μίτον τῆς ἐξόδου του ἀπὸ τ' ἀδιέξοδα καὶ ἀνεξερεύνητα σκότη τοῦ ἀπαισίου Λαβυρίνθου τοῦ θανάτου.

*

Ναί! Μόνον διὰ τοῦ Σταυροῦ ἀποβαίνει εἰς ἡμᾶς προσιτὴ ἡ νίκη τῆς πνευματικῆς μας φύσεως. Καὶ δι' αὐτοῦ καὶ μόνον ἀποκαθαίρεται ἡ συσκότισις τῆς «θείας εἰκόνας» τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Χωρὶς τὸν τίμιον Σταυρὸν, θὰ ἐβυθίζετο ὁ ἄνθρωπος εἰς συνεχῆ φρικτὴν ἀγωνίαν, ἀπὸ τὴν τραγικὴν σύρραξιν τῶν παλμῶν τῆς ἐλευθερίας του πρὸς τὸν νόμον τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀναγκαιότητος, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκειται ἡ ὕλική του ὑπόστασις. Ὁ τίμιος Σταυρὸς καὶ μόνον μᾶς παρέχει τὴν ἀκαταγώνιστον δύναμιν νὰ κατανικῶμεν τὰς σκοτεινὰς ἐσωτερικὰς μας ροπὰς. Καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἐμπνεόμεθα νὰ ὀδεύωμεν ἀποφασιστικῶς πρὸς τὴν θέωσιν τῆς ζωῆς, ἀντιστρατευόμενοι καὶ ἀντιμαχοῦντες πρὸς τὸ κακόν. Χάριν εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Σω-

τῆρος μας ἐτροποποιήθη ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή. Καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του ὑφίσταται μία συνεχῆς κίνησις, χωροῦσα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Ἔως ὅτου πραγματοποιηθῆ ἐπὶ τῆς Γῆς μας αὐτῆς ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

*

Ἦ! ἄς ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματός μας. Ἄς ἀναβλέψωμεν πρὸς τὸν ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ὑψούμενον Σταυρὸν τοῦ Λυτρωτοῦ μας, καὶ ἄς ἐρωτήσωμεν ἑαυτοὺς—Ἐπάρχει λοιπὸν εἰς τὸν κόσμον μας αὐτὸν ἄλλη θεσπεσιωτέρα παρηγορία ἀπὸ τὴν γλυκυτάτην ἐπαγγελίαν ποὺ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν πανσέβαστον θεάν του; «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται»;

Καὶ ὄχι μόνον ἡ πτωχὴ καὶ ταπεινὴ μας ὑπαρξίς· ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἀποθανόντες· καὶ σύμπασα ἡ συνωδίνουσα κτίσις θὰ ἀπελευθερωθῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου· καὶ θὰ σωθῶν ἀπὸ τὴν κόλασιν τοῦ ἀφανισμοῦ των. Ἐπῆρξε λοιπὸν, ἢ θὰ ὑπάρξῃ, μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἄλλη ἠθικὴ βούλησις ποὺ νὰ ἀπέβλεψεν εἰς τὴν καθολικὴν σωτηρίαν, ὅσον ἐκεῖνη ποὺ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὸν τίμιον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ; Ἐνεφανίσθη ποτὲ ἄλλη τόσον ἄμετρος ἀγάπη; Εἶναι ἀνθρωπίνη λοιπὸν ἡ θεία ἡ προοπτικὴ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου τὴν ὁποῖαν διασαλπίζει ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μας; Ἄς ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματός μας, καὶ ἄς ἀπαντήσωμεν...

*

Πανευλαβὲς καὶ ἀδιάπτωτον εἶναι τὸ αἶσθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν τίμιον Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος μας. Τὸ ἑναστρον μῆνυμα «ἐν τούτῳ νίκα» πρὸς τὸν ἰδρυτὴν τῆς Βυζαντινῆς μας Αὐτοκρατορίας κατηύθυνε τὴν ἐκπολιτιστικὴν πορείαν τοῦ ἔθνους μας, καὶ ἐνεψύχωσε τοὺς ἀγῶνάς του. Ἐκτοτε, τὴν εὐλαβῆ αὐτὴν λατρείαν καὶ πίστιν πρὸς τὸν τίμιον Σταυρὸν τὴν ἐγκλείει, ὡς φλόγα ἠφαιστείου, εἰς τὰ στήθη του· καὶ τὴν αἰσθάνεται νὰ κυλῆται καὶ νὰ διαπερᾷ ὅλα τὰ ρεῖθρα τοῦ αἵματος του. Χάρις εἰς αὐτήν, ἀντέστη νικη-

Ο ΧΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ (†)

Τῆ 12ῃ Μαρτίου μετέστη πρὸς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Χίου Παντελεήμων Φωστίνης. Ὁ θάνατος ἐπῆλθεν συνεπεία καρδιακοῦ νοσήματος. Ἡ κηδεία τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου ἐγένετο δημοσία δαπάνη ἐν Χίῳ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ. Εἰς αὐτὴν παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἡλείας Γερμανός, Ἐδέσσης Διονύσιος, Μυτιλήνης Ἰάκωβος, Δημητριάδος Δαμασκηνός, Δράμας Φίλιππος, Κίτρους Βαρνάβας, Μηθύμνης Κωνσταντῖνος, Λήμνου Παντελεήμων καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ἀχαΐας Παντελεήμων καὶ Ταλαντίου Στέφανος.

Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός ἐξεφώνησεν, ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸν κατωτέρω δημοσιευόμενον λόγον, ἐξάρας τὴν προσωπικότητα τοῦ μεταστάντος Ἀρχιερέως. Ἀκολουθῶς ἠκούσθησαν ἀπὸ μαγνητοφώνου ὑποθήκαι τοῦ ἐκλιπόντος Ποιμενάρχου πρὸς τὸν λαόν.

Τὸ σεπτὸν Σκῆνωμα τοῦ ἀοιδίμου Ἱεράρχου ἐτάφη εἰς τὰς ἐν Χίῳ ἐγκαταστάσεις τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἰδρυθείσης Ἱεραποστολικῆς Ἀδελφότητος καὶ ὀπισθεν τῶν «Ἱερῶν Προσκηνυμάτων» τοῦ Πανα-

φόρω εἰς ὄλας τὰς ἀνηκέστους συμφορὰς του· ἐπραγματοποίησε τοὺς πλεόν ἐκπάγγελους θριάμβους· καὶ ὀπλίσθη μὲ τὴν δύναμιν νὰ πραγματοποιῆ ἐκάστοτε νέας μορφὰς πολιτισμοῦ καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ὑπερόχων δημιουργιῶν του. Εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ κατωπρίσθη ὀλόσωμος ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ παρελθόντος. Καὶ κληρὸς του ὑπῆρξεν ὁ σταυρὸς, αἱ τάλαιπωρίαὶ καὶ τὸ μαρτύριον. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις του, καὶ ἡ Δόξα του, καὶ ὁ φωτοστέφανος τῆς Ἀθανασίας.

*

ᾠ! ἄς βύσωμεν τὰ ὄτα μας εἰς πᾶσαν ἄλλην βάρβαρον φωνὴν ἐκτὸς τῆς θείας βεβαιώσεώς του, «**Ἐγὼ εἰμὶ ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή**». Ἡ Ἑλλάς, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὴν θείαν ἐκείνην ἐπιταγὴν τῶν οὐρανῶν πρὸς τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον «**ἐν τούτῳ νικά**», ἔλαμψεν ἐκάστοτε εἰς τὸν κόσμον, ὡς Παράδεισος τῶν μεγαλείων τοῦ Θεοῦ. Καὶ θὰ λάμπη αἰωνίως, ὡς ὁ ἐκθαμβωτικώτερος ἀδάμας τοῦ Στέμματός του, ἐφ' ὅσον θὰ ἐξακολουθήσῃ κλίνουσα πανευλαβῆς τὸ γόνυ της ἐμπρὸς εἰς τὸν τίμιον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

γίου Τάφου, ἀποτελοῦντα ὁμοιώματα τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ τοιούτων.

Τὴν κηδείαν παρηκολούθησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς Νήσου καὶ χιλιάδες πιστῶν, οἵτινες ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει καὶ ἐν παλλαϊκῷ προσκηνύματι ἀπεχαίρετῆσαν τὸν στοργικὸν ποιμενάρχην των.

«*Μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν, ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.*»

(Ἀποκ. ιδ' 13).

Οὐβερὰ εἶδησις ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν καὶ μυροβόλον Χίον ἐδόνησε τοὺς αἰθέρας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὁ πάντων Δημοουργὸς σὲ ἐκάλεσε πλησίον του πολυφίλητε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ καὶ Συλλειτουργῷ, ἀείμνηστε Παντελεήμον, ἵνα σὲ ἀναπαύσῃ ἐκ τῶν κόπων καὶ πικριῶν τῆς παρουσίας, ζωῆς εἰς τὰ ἀμάραντα κάλλιπεν τοῦ Παραδείσου. Καὶ ἔχασεν ἡ Ἐκκλησία τὸν ὀτρονὸν ἐργάτην της, τὸ πνευματικὸν πόμινόν σου τὸν ἐμβριθὴ καὶ στοργικὸν ποιμενάρχην του καὶ τὸν πιστὸν τοῦ καθήκοντος ἐργάτην, καὶ ἡμεῖς τὸν ἀκριβοδίκαιον καὶ ἐξαιρετὸν ἀδελφόν.

Ἡ πιέζουσα τὴν ψυχὴν μου βαρεῖα θλίψις ἐπὶ τῇ ἐκδημίᾳ σου δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πλήρη ἐπισκόπῃσιν τοῦ τεραστίου ἐκτάσεως θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου σου, ὅπερ εἶναι ἔκχυσις ἀφάρτου πνευματικῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔξαρσιν τῶν κωρίων σημείων αὐτοῦ, ἔξαρσιν, κατὰ πάντα σύμφωνον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξας, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, θεομὸς λάτρης.

Ὁ προκείμενος νεκρὸς, Ἱεράρχης Παντελεήμων Φωστίνης ἐγεννήθη ἐν Κρανιδίῳ τῆς Ἐρμιονίδος τὸ 1888. Φρόνιμος, ἐπιμελής, τακτικὸς καὶ ἀκούραστος εἰς τὰ μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου, ἔδειξε, νεαρῶτατος, κλίσιν πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἐπιστήμην, διὸ καὶ περατώσας ὑπερενδοκίμως τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔλαβε τὸ πτυχίον του μὲ τὸν ἐπίζηλον βαθμὸν «*Ἀριστα*».

Τὸ 1908 ἐχειροτονήθη Διάκονος. Τὸ 1912 ἠκολούθησε τὰ ὑπὸ τὴν Ἀρχιστρατηγίαν τοῦ Στρατηλάτου Διαδόχου Κωνσταντῖνου νικηφόρα ἑλληνικὰ στρατεύματα.

Ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ ἐχειροθετήθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Βεροίας καὶ ἐν συνεχείᾳ συνεπορεύετο μὲ τὸν προελαύνοντα Ἑλληνικὸν Στρατόν, ὡς Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς, ἐνθαρόνων, ἐμπροχάνων καὶ ἀκαταπαύστως κηρύττων μεφ' ὅλας πίστει πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐπανελθὼν μετὰ τὸν νικηφόρον πόλεμον 1912 - 1913 εἰς Ἀθήνας διωρίσθη Ἱεροκήρυξ Ἀττικῆς.

Ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα τοῦ Ἱεροκήρυκος ἐκήρυττε τὸν θεῖον λόγον εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις, κομποπόλεις καὶ χωρῖα τῆς Ἀττικῆς, σαγηνεύων τὰ πλήθη τῶν πιστῶν μὲ τὴν ἑκτακτὸν ἠθορικὴν ἱκανό-

τητα, με τὰς ζωηρὰς καὶ παραστατικὰς εἰκόνας καὶ με τὸν βαθὺν τὸν συναισθηματισμὸν.

Ἀπὸ τὸν Ἱερὸν Ἀμβωνα ἐξεχύνετο μελωδικὴ σοφία ὀδηγοῦσα ἀδιστακτικῶς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀθηῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς ἴδρυσεν θρησκευτικὸν συλλόγον, καὶ δι' αὐτῶν ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα χιλιάδων καὶ μυριάδων χριστιανῶν καὶ τῆς σπουδαζούσης νεότητος. Ἀκόμη ἐν τῷ ἀκοιμήτῳ ζήλῳ του ὑπὲρ τῶν χειμαζομένων ἴδρυσεν ἐν Αἰγίνῃ Νοσοκομεῖον, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἅγιος Διονύσιος», εἰς τὸ ὁποῖον ἔτυχον καὶ τυγχάνουν περιθάλψεως καὶ στοργῆς χιλιάδες χριστιανῶν.

Κατὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, ὡς Στρατιωτικὸς Ἱεροκήρυξ, ἠκολούθησε τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν μέχρι Οὐκρανίας, διδάσκων, ἐνθαρρύνων καὶ φωτίζων διὰ τε τοῦ λόγον καὶ τοῦ παραδείγματος.

Τὴν πολυσχιδῆ ταύτην κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν δρασίην ἅμα καὶ πεφωτισμένην καὶ ἐδραζομένην ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ἐδαγγελίου, τιμῶσα προσηκόντως ἡ Ἁγία Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία, προήγαγε τοῦτον κατὰ τὸ 1922 εἰς Μητροπολίτην Καρυστίας καὶ Σκύρου.

Ἐκεῖ ἀνέπτυξεν τεραστίαν ἠθικοθρησκευτικὴν δρασίην, με ἐγγένειαν καὶ καλωσύνην ἐκφαινομένην εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἰδρυσεν δὲ ἐν Κύμῃ καὶ τὸ Ἱερὸν Τάγμα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ἀπὸ τῶν ὁποίων, κατόπιν σπουδῶν ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀνεδείχθησαν διαπρεπεῖς Θεολόγοι, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ προήχθησαν εἰς Μητροπολίτας, οἵτινες ἀποτελοῦσι ἐκλεκτὰ καὶ ἔγκριτα μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ Χριστιανικὴν δρασίην καὶ ἱεροπρέπειαν.

Ἐν Κύμῃ, κατὰ τὴν κατοχὴν δὲν ἐφείσθη κόπων, διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πενομένους καὶ συγκρατήσῃ τοὺς ὀλιγοπίστους εἰς τὰ χαρακώματα τῆς θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος, ἔχων πρὸς τοῦτο ἐκλεκτοὺς συνεργάτας θεολόγους Ἀρχιμανδρίτας καὶ λοιποὺς ζηλωτὰς Κληρικούς.

Ὡς πολυγραφώτατος δὲ συγγραφεὺς, συνέγραψε πλείστα συγγράμματα καὶ βαθυστόχαστα ἄρθρα, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς τὰς Ἐφημερίδας καὶ εἰς Ἐκκλησιαστικὰ Περιοδικὰ τῶν Ἀθηῶν καὶ τῆς Ἐπαρχίας καὶ διεσάλπιξε πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις, ὅτι ἡ σωτηρία ἀτόμων καὶ λαῶν ἐγκεῖται μόνον εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Ἀληθινὸν Θεόν, τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώση ἡ ἐπάρατος Κατοχὴ καὶ μετέβη εἰς Μέσην Ἀνατολήν, ἐνθα προσέφευγεν τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν πατρίδα ὡς Μητροπολίτης τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὰ παλαίφατα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς προσήνεγκε ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ἔθνει ἡμῶν.

Μητροπολίτης ὢν εἰσέτι Καρυστίας ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ ἐπιτελικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας «Ἀποστολικὴ Διακονία», τῆς ὁποίας διετέλεσε ὁ πρῶτος μόνιμος Ἀντιπρόεδρος

ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, καὶ προσέφευγεν καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὑψίστας ὑπηρεσίας.

Τὸ 1946 κατεστάθη Μητροπολίτης τῆς Ἁγιωτάτης καὶ Ἱστορικῆς Μητροπόλεως Χίου, τῆς ὁποίας ὁ λαὸς διακρίνεται διὰ τὴν εὐσεβείαν του, διὰ τὰ ἀλτροῦστικά καὶ φιλανθρωπικά του αἰσθήματα καὶ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὰ ἀφθάρτα ἰδανικά τῆς Θρησκείας, τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Οἰκογενείας καὶ τὴν ὁμολογούμενην ψυχικὴν του εὐγένειαν.

Μόλις ἀνέλαβεν ἐν Χίῳ τὴν διαποιμάνσιν τοῦ εὐσεβοῦς Κλήρου καὶ Λαοῦ, ἐπεδόθη, μετὰ πάσας τὰς πνευματικὰς καὶ σωματικὰς του δυνάμεις εἰς χριστιανικὴν καὶ κοινωνικὴν δρασίην καὶ ἀιέσως, καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον ἐπνευσεν ἄνεμος ἀναδημιουργίας, διοργανώσεως καὶ εὐταξίας.

Ἰδρυσεν Ἐκκλησιαστικὸν Ὁρφανοτροφεῖον καὶ Οἰκοτροφεῖον καὶ ἀνήγειρεν ἐν αὐτῷ τὰ Ἱερὰ προσκυνήματα.

Ἐπίσης ἀνήγειρεν μεγαλοπρεπὲς Μητροπολιτικὸν Μέγαρον, ἀντάξιον τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Χίου, ὡς καὶ Αἰθουσαν Διαλέξεων.

Διαργάνωσε τὰς Ἱερὰς Μονὰς, ἐπὶνδρωσεν αὐτὰς καὶ τὰς ἐρρῶθιμισε συμφώνως πρὸς τὸ ὑψηλὸν μοναχικὸν πνεῦμα. Ἀνήγειρε Ναοὺς καὶ πολλοὺς ἀνεκαίνισεν ἢ συνεπλήρωσεν. Ἰδρυσεν ἐν Χίῳ Ἱεραποστολικὸν Τάγμα «Ὁ Ἅγιος Παντελεήμων», τὸ ὁποῖον ἀπέδωκε ἐκχύμους καρπούς, διότι καὶ τοῦτο τὸ Τάγμα, ὡς τὸ τῆς Κύμης, ἀνέδειξε σὸχι μόνον ζηλωτὰς καὶ ἐμπνευσμένους θεολόγους ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν, ὡς Ἱατροὺς, Καθηγητὰς κ.λ.π. καὶ γενικῶς ὁ αἰμῆνῆτος Μητροπολίτης Παντελεήμων ἔλαμψεν ὡς εὐσεργετικὸς ἥλιος, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ σκιασοῦν κοσμικαὶ παραφωνίαι.

Ἐλαβε μέρος εἰς πλείστας Ἐπιτροπὰς, ἐνθα συνεζητοῦντο σοβαρώτατα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, καὶ ἀπέβη σπουδαῖος δημιουργικὸς παράγων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ὀρθὴν του κρίσιν καὶ τὴν πολῦτιμον πείραν του.

Διετέλεσε κατ' ἐπανάληψιν Συνοδικὸς Σύνοδρος καὶ ἡ διάνοιά του κατηγόραζε καὶ τὰ μᾶλλον δυσεπίλυτα προβλήματα.

Κατὰ τὴν μακρὰν καὶ γόνιμον καὶ φιλόφρονον σταδιοδρομίαν του ἐτιμήθη διὰ πολλῶν παρασήμων, τῶν πολέμων 1912-13, διὰ πολεμικῶν Σταυρῶν, διὰ μεταλλίων ἐξαιρέτων πράξεων καὶ διὰ τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Φοίνικος, ἀπονεμηθέντος ἰδιοχείρως ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου.

Πένθος βαρὸν ἐπικάθηται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὁπωσδήποτε γνωρισάντων Σε, ἀείμνηστε Ἀδελφέ, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν πνευματικῶν Σου τέκνων, τοῦ εὐλαβοῦς λαοῦ τῆς Μητροπόλεως Χίου, ὅστις ἴσκει τὸν Ἱερὸν Σου Λειψανὸν μετὰ δάκρυα ἀγάπης καὶ εὐλαβοῦς μνήμης.

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθίνας Σοι τὸν ὕστατον χαριετισμὸν καὶ ἀναφωνῶ μετὰ τῶν πνευματικῶν Σου τέκνων, Κλήρου καὶ λαοῦ,

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη!

Η ΕΝ Ν. ΔΕΛΧΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ—6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1961

1. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

«Οὐδὲν οὕτω παροξύνει τὸν Θεόν,
ὡς τὸ Ἐκκλησιῶν διαιρεθῆναι»

Χρυσ. Μιγνε Ε.Π. 62,85

Ἡ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον παρουσιαζομένη ἔντονος Οἰκουμενικὴ Κίνησις, δηλαδή ἡ κίνησις καὶ ἡ προσπάθεια τῶν διηρημένων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως προσεγγίσωσιν ἀλλήλας καὶ συνεργασθῶσι διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητος καὶ βαθμιαίως δημιουργήσωσιν ἐν κλίμα ἀγάπης εἰλικρινοῦς καὶ συναδελφωσύνης πρὸς ἀλλήλας, ὥστε νὰ ἐπιτύχωσιν σὺν τῷ χρόνῳ τὴν ἄρσιν τῶν διαφορῶν καὶ ἐπανενοσίων των, ἢ οἰκουμενικῆ, λέγω, κίνησις αὕτη εἶναι ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα γεγονότα τῆς ἐποχῆς μας δυναμένη σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἐπηρεάσῃ ἀσφαλῶς αὐτὴν ταύτην τὴν μοῖραν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐφ' ὅσον ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς κοινωνίας καὶ παντὸς ἀνθρωπίνου γένους (καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς) (Πραξ. 4,12), εἶναι ματαιοπονία ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ νὰ ἐπιζητῶσιν οἱ σύγχρονοι τὴν θεραπείαν τῶν δεινῶν τῆς ζωῆς καὶ νὰ θέτωσι τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐκτὸς τοῦ περιθωρίου τῆς συγχρόνου ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ δράσεως. Ἀλλὰ καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ ἀπέκτησαν πλέον συνείδησιν τῶν εὐθυνῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς των, κατανικήσασαι τὸ πλέγμα τῆς μειονεκτικότητος, ὅτι δῆθεν δὲν δύνανται νὰ πράξωσι τι διὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ ρεύματος τῆς ζωῆς καὶ τῆς στροφῆς τῶν πάντων πρὸς τὸν Χριστόν, τὸν μόνον Κύριον καὶ Δεσπότην τῆς ζωῆς. Τὸ ἅγιον λοιπὸν Πνεῦμα τὸ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις οἰκοῦν, ἔθεσεν εἰς κίνησιν τοὺς ἡγέτας αὐτῶν, ἵνα ἐνώσωσι τὰς προσπάθειας καὶ συνεργασθῶσιν αὐταὶ διὰ τὴν μεταμόρφωσιν τῆς συγχρόνου ζωῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστοῦ καὶ θεμελιώσωσιν μιᾶς πανανθρωπίνης κοινωνίας ἀγάπης, συναδελφωσύνης, εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης.

Ἦδη τὸ εὐλογημένον Φανάριον ἡσθάνθη πρῶτον τὴν κινήσειν ταύτην πνοῆν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1919 ἐξαπέστειλε τὴν περίφημον ἐκείνην Ἐγκύκλιον πρὸς ὅλας τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, δι' ἧς ἐκάλει ταύτας ἵνα συμπήξωσι μιᾶς κοινωνίας τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς τότε ἰδρυθείσης Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἐκτοτε ἤρξατο ἡ λεγομένη Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ἢ ὁποία κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν προσέλαβεν, ὡς εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, ἔντονον

μορφήν καὶ ἀποτελεῖ βασικὸν γνώρισμα τῆς συγχρόνου Ἱστορίας τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο τῆς θεοκινήτου πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Visser't Hooft εἰς ὁμιλίαν τοῦ ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν Ῥόδῳ κατὰ τὸ 1959 εἰπὼν: «Ἐπειδὴ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἡμῶν συνέρχεται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ ἔδαφος μιᾶς τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν—μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. ὀφείλομεν νὰ φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας ἐν θεμελιῶδες γεγονός τῆς ἱστορίας τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ μεγίστης σπουδαιότητος, δὲν εἶναι ἐπαρκῶς γνωστὸν. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως ὑπῆρξεν ἡ πρώτη Ἐκκλησία, ἢ ὁποία ἀπεφάσισε τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1919 νὰ προτείνῃ ἐπίσημως εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τὴν δημιουργίαν μιᾶς μονίμου κοινωνίας ἢ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀναλογιζόμενοι τὴν τολμηρὰν ἐκείνην πρωτοβουλίαν, δυνάμεθα νὰ ἐορτάσωμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1959) τὴν τεσσαρακονταετίαν τῆς προτάσεως ἐκείνης». Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις ἀπέκτησε πλέον τεράστιον καὶ ἐπιβλητικὸν ὄργανισμὸν, τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδρυθὲν τὸ 1948 κατὰ τὴν πρώτην γεν. συνέλευσίν του, τὸ ὁποῖον μὲ τὰς πολυαριθμοὺς ἐπὶ μέρους Ἐπιτροπὰς καὶ τὰ τακτικὰ ἐτήσια συνέδρια τῶν προαθεῖ τὸν Διάλογον μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν—μελῶν του, πράξει τὴν ἀλληλογνωριμίαν καὶ προσέγγισιν των καὶ συντονίζει τὰς ἐνεργείας των διὰ τὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀναντιρρήτως διὰ τῆς δράσεως τοῦ Π.Σ.Ε. αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν διαφόρων δογμάτων ἔχουν καταστῆ ἀδελφικώτεραι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ ἐκάστη τούτων θεωρεῖ πλέον, ὅπως μὴ μείνῃ ἀδιάφορος, ἀλλὰ νὰ προσφέρῃ κατὰ εἰς τὸ ἔργον τῆς συνεργασίας καὶ τελικῆς ἐπανενώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐνδειξίς τρανῆ τοῦ πνεύματος τῆς συνεργασίας, καὶ προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι διάφοροι κινήσεις καὶ ἐκδηλώσεις διακεκριμένων καὶ ἡγετικῶν μορφῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀμα τῆ ἐκλογῆ τοῦ ὁ νέος Ποντίφης τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ 23ος προσέβη εἰς δηλώσεις περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ ἀντιστοίχως εἰς ἀπάντησιν προσέβη εἰς ἀναλόγους εὐμενεῖς ἀνακοινώσεις καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας. Ἀκολούθως ἡ παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου μετὰ συνοδείας καὶ ἄλλων ἀρχιερέων ἀναληφθεῖσα προσκυνηματικὴ πορεία καὶ ἐπίσκεψις τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν Πατριαρχείων Ἱερουσαλῆμ, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας καὶ ἡ ἐπακολούθησασα ὀλίγον μετὰ

ταῦτα περιοδεῖα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Δρ. Fischer ἀνά τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Κων)πόλεως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βατικανὸν ὑστερον ἀπὸ τετρακοσιαετῆ περίοδον ἐχθρότητος καὶ ἀποξενώσεως μεταξύ Ῥωμαιοκαθολικισμοῦ καὶ Προτεσταντισμοῦ, ἡ πρόσφατος ἐπίσκεψις καὶ περιοδεῖα τοῦ Πατριάρχου τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας κ. Ἀλεξίου μετὰ δεκαπενταμελοῦς Ἀντιπροσωπείας ἀνά τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῆς Κων)πόλεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ πρόσφατος περιοδεῖα τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου ἀνά τὰς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας, Γιουγκοσλαβίας, Ἑλλάδος, ἡ παρουσία πολυμελοῦς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Δρ. Ramsey, πάντα ταῦτα ὡς συναντήσεις ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, κατὰ τὴν σύγχρονον γλῶσσαν τῆς διπλωματίας, ἀποτελοῦν σαφεῖς ἐκδηλώσεις τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ πόθου διὰ τὴν συνεργασίαν, ἀλληλογνωριμίαν καὶ προσέγγισιν Ἐκκλησιῶν, ἀνηκουσῶν εἰς διαφόρους ὁμολογίας καὶ κειχωρισμένον ἀπ' ἀλλήλων μέχρι τοῦδε διὰ σινικῶν τείχων. Καὶ ἐν προκειμένῳ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐθραύσθη ὁ πάγος καὶ διηνοίγησαν οἱ δρόμοι τῆς ἐποικιωνίας μεταξύ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησιῶν. Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς Ὁρθοδόξους ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέρον εὐχάριστον γεγονός ἐπίσης ἢ ἐν Ῥόδῳ συγκροτηθεῖσα Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆ πρωτοβουλία τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου, καθ' ἣν διετρανώθη καὶ ἐξωτερικεύθη ἡ ὑπάρχουσα ἡδὴ ἐνότῃς τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐν παντὶ προβλήματι τοῦ κόσμου τούτου ἐνιαίας ἐμφανίσεως τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ προβολῆς τῶν θησαυρῶν αὐτῆς τῆς πίστεως, τῆς χάριτος, τῆς ἀληθείας, τῆς ἀγιότητος, ἵνα ἐνοησῶσι πάντες οἱ χριστιανοὶ καὶ πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μόνη κατέχει τὸ πλήρωμα τῶν ἀληθειῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς, ἀκέραιον, ἀνόθευτον, οἷον παρέλαβεν αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων. Μήπως καὶ ἡ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους τούτου (1962) συγκληθησομένη τῆ πρωτοβουλία τοῦ σημερινοῦ Ποντίφηκος τῆς Ῥώμης, ἐμπνεομένου ὑπὸ εἰλικρινοῦς πνεύματος εἰρηνοφίλου καὶ ἐνωτικοῦ, Οἴκουμενικῆ Σύνοδος τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀποτελεῖ καὶ αὕτη σπουδαῖον γεγονός δι' ὅλας τὰς Ἐκκλησίας προελθὸν ἀπὸ τὸ πανίσχυρον παγχριστιανικὸν συναίσθημα τῆς συνεργασίας καὶ συναδελφώσεως πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος; Ταῦτα πάντα δὲν εἶναι ἀπλή σύμπτωσης καὶ τυχαία συρροή εὐχαρίστων γεγονότων, ἀλλὰ καταδεικνύουν ὅτι εἶναι αἵ τῆμα τῶν καιρῶν ἡ συνεργασία καὶ ἡ προσέγγισις τῶν Ἐκκλησιῶν, διότι κατενόηθη πλέον παρὰ πάντων τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον χριστιανῶν, ὅτι χριστιανισμὸς κατατεμαχισμένος εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ εἶναι οὗτος πρὸ παντὸς θρησκείας τῆς ἐνότῃς καὶ ἀγάπης, δὲν εἶναι χριστιανισμὸς, ἀλλὰ παραμόρφωσις αὐτοῦ. Τὸ μεγαλύτερον συλλογικὸν σκάνδαλον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας εἶναι ἡ διαίρεσις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας

εἰς πολλὰς ἀπεξενωμένας ἀπ' ἀλλήλων ἐξ αἰτίας τῶν διαφορῶν αὐτῶν δογμάτων καὶ κατευθύνσεων Ἐκκλησίας. Εἷς κατὰ τοιοῦτον τρόπον διηρημένος χριστιανισμὸς παρουσιάζεται ἐξησθενημένος καὶ ἀνικανὸς νὰ δρᾷ ἀποδοτικῶς καὶ νὰ ἐμφυτεύσῃ τὰς εὐαγγελικὰς ἀρχὰς τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συναδελφώσεως εἰς τὴν σύγχρονον πολυβασάνισμένην καὶ κατατεταραγμένην κοινωνίαν. Ἡ θλιβερά αὕτη διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν ἔχει ὀλέθρια ἀποτελέσματα κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὸν τομέα τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως, ὅπου Ῥωμαιοκαθολικοὶ, Ἀγγλικανοὶ καὶ αἱ ἀναρίθμητοι Προτεσταντικοὶ Ἐκκλησιαὶ ἀνταγωνίζονται ἀλλήλας καὶ παρουσιάζουν τὸν χριστιανισμὸν κατὰ τὴν ἰδιαίτερον αὐτῶν μορφήν. Οἱ ἱεραπόστολοι μετέφερον καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν τὰς διαίρεσεις καὶ ἀντιθέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν. Πολὺ εὐλόγως ἀπεκρίθη εἰς Μαῦρος, ὃν προσεπάθουν νὰ προσηλυτίσουν εἰς τὸν χριστιανισμὸν, εἰπὼν: «Μὲ παρακινεῖτε καὶ φροντίζετε νὰ μὲ πείσετε νὰ γίνω χριστιανός. Ἀλλὰ ποῖαν ἐκ τῶν πολλῶν χριστιανικῶν μορφῶν τοῦ χριστιανισμοῦ πρέπει νὰ ἀποδεχθῶ; Ἐγὼ ὅμως θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὐδέποτε ἄνθρωπος Ἐκκλησίας τινός».

Τὸ θέμα ἐνὸς διηρημένου καὶ διεσπαρμένου χριστιανισμοῦ ἐξεγείρει τὴν συνείδησιν παντὸς ἀληθοῦς χριστιανοῦ καὶ πληροῦ τὴν ψυχὴν του πόνου καὶ ἀπαγοητεύσεως! Θὰ ἠδύνατο δὲ λίαν βασίμως νὰ θεωρησῆ τις τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην κατάστασιν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, διότι, ὡς λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, «οὐδὲν οὕτω παροξύνει τὸν Θεόν, ὡς τὸ Ἐκκλησίαν διαιρεθῆναι» (Migne E.Π. 62,85).

Ἄλλ' ὅπως εἶπομεν ἐν ἀρχῇ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπέειδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν ἐγκαταλελειμμένην ἄμπελὸν Του καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας πνεῦμα ἀγάπης καὶ συναδελφώσεως πρὸς ἀλλήλας. Ἐντεῦθεν καὶ εἰς Συνέδρια ποικίλα καὶ εἰς συναντήσεις καὶ ἀλληλογραφίας τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν προσωπικοτήτων, ἀλλὰ καὶ διὰ πολυαριθμῶν ἄρθρων καὶ συγγραμμάτων ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς συνεργασίας καὶ ἐπανενώσεως τῶν ἀγίων Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, οὕτως ὥστε αὐταὶ ὡς μία, ἐνιαία τεραστία ἀναγεννητικὴ δύναμις νὰ στρέψωσι τὴν ζωὴν τῶν λαῶν πρὸς τὸν σωτήρᾶ των Χριστὸν καὶ τὸν οὐράνιον αὐτῶν Πατέρα. Χεῖρ Κυρίου ἔθεσεν εἰς κίνησιν τὰς ἀγαθὰς καὶ ἐνωτικὰς δυνάμεις τῶν Ἐκκλησιῶν διὸ προσήκει νὰ παραθέσωμεν ἐν τέλει τῆς εἰσαγωγικῆς ταύτης παραγράφου εἰς τὴν ἐκθεσιν μας περὶ τοῦ ἐν Ν. Δελχί Συνεδρίου τὸ τροπάριον τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας: *Μερίστην εὐεργεσίαν βλέποντες, χεῖρας κροτήσωμεν, τὰ διεστώτα μέλη τοῦ Χριστοῦ συνηγμένα πρὸς ἑνωσιν καὶ τὸν Θεὸν αἰνέσωμεν, τὸν τὴν εἰρήνην προτανεύσαντα.*

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΤΟΜΙΚΗ Ἡ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ

Α'.

Ὁ διατελέσας Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ν. Ὑόρκης χημικός Μόρρισον (Morrison) εἰς τὸ βιβλίον του (Man does not stand alone) (New York 1946) χρησιμοποιοῦ τὸ ἐξῆς παράδειγμα: Ἐάν, λέγει, τοποθετήσωμεν εἰς τὸ θυλάκιόν μας 10 ἀριθμούς (ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 10), διὰ νὰ ἐξαγάγωμεν διὰ τῆς χειρὸς μας τὸ 1, κατὰ τοὺς νόμους τῶν πιθανοτήτων, ὑπάρχει πιθανότης 1 πρὸς 10. Διὰ νὰ ἐξαγάγωμεν μὲ τὴν σειρὰν τοὺς ἀριθμούς 1 καὶ 2, ὑπάρχει πιθανότης 1 πρὸς 100. Διὰ νὰ ἐξαχθοῦν κατὰ σειρὰν οἱ ἀριθμοὶ 1, 2 καὶ 3, ὑπάρχει πιθανότης 1 πρὸς 1000. Διὰ νὰ ἐξαχθοῦν δὲ εἰς τὴν σειρὰν οἱ ἀριθμοὶ 1 ἕως 10, ὑπάρχει πιθανότης 1 εἰς τὰ 10.000.000.000¹. Ὡστε κατὰ τοὺς νόμους τῶν πιθανοτήτων, ἀποκλείεται νὰ ὀφείλεται εἰς τὴν τύχην ἢ σκόπιμος διάταξις τοῦ σύμπαντος, δοθέντος, ὅτι τοῦτο δὲν ἀποτελεῖται ἐκ 10 μόνον ἀτόμων ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τρισεκατομμύρια τρισεκατομμυρίων ἀτόμων ὕλης, τὰ ὅποια διέπονται ὑπὸ θαυμαστῆς σκοπιμότητος καὶ εἶναι ἄριστα ἔχνη τοῦ Δημιουργοῦ.

Ὁ Μικρόκοσμος τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης ἐρευνᾶται σήμερον ὑπὸ τῆς λεγομένης Ἀτομικῆς ἢ Πυρηνικῆς Φυσικῆς.

*

Ἐν πρώτοις χαρακτηριστικὰ εἶναι ὅσα ἡ Ἀτομικὴ Φυσικὴ πληροφορεῖ ἡμᾶς περὶ τῆς δομῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης. Κατὰ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις, «ἡ ὕλη ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄτομα, τὰ ὅποια, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἐνούμενα μεταξύ των, σχηματίζουν μεγαλύτερα συγκροτήματα, τὰ μόρια»². Ἀλλ' ἡ ἀντίληψις περὶ τοῦ ἀτόμου ὡς τοῦ ἐσχάτου ὀρίου τῆς διαιρητότητος τῆς ὕλης ἐγκατελείφθη ὀριστικῶς μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν, ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1912 καὶ ἐξῆς, τῆς Ἀτομικῆς καὶ Πυρηνικῆς Φυσικῆς, τῆς ὁποίας τὴν ὑπαρξιν μὲ ἀγωνίαν ἐγνώρισεν αἰφνιδίως ὀλόκληρος ὁ κόσμος τὸν Ἰούλιον τοῦ 1945 μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Χιροσίμα καὶ τοῦ Ναγκασάκι.

Βεβαίως καὶ κατὰ τὰς νεωτέρας ἀντιλήψεις τὰ ἄτομα τῆς ὕλης εἶναι πολὺ μικρά. Ἡ ἀκτίς των μόλις εἶναι 100-200 ἑκατομμυριοστὰ τοῦ ἑκατοστομέτρου! Ἐν κυβικὸν χιλιοστόμετρον ὕλης περιέχει 30 ἑκατομμύρια ἀτόμων! Ἐάν ἐν ἑκατομμύριον ἀνθρώπων ἐπὶ δώδεκα ὥρας τὴν ἡμέραν ἠδύναντο εἰς ἐν δευτερόλεπτον νὰ μετροῦν 5 μόρια ὕδατος, θὰ ἐχρειάζοντο ἐν ἑκατομμύριον ἐτῶν, διὰ νὰ μετρήσουν τὰ μόρια ἐνὸς ποτηρίου ὕδατος! Καὶ ὅμως τὰ ἄτομα εἶναι πολὺ

μικρότερα καὶ αὐτῶν τῶν μορίων. Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι μία σταγὼν ὕδατος περιέχει 6 ἑξάκις ἑκατομμύρια ἀτόμων!

Αὐτὴ λοιπὸν τὸ μικροσκοπικώτατον ἄτομον τῆς ὕλης δὲν θεωρεῖται πλέον ὑπὸ τῆς Ἀτομικῆς καὶ Πυρηνικῆς Φυσικῆς ὡς ἡ ἐσχάτη ἀδιαίρετος ὑποδιαίρεσις τῆς ὕλης³. Ἡ ἐπιστήμη ὡς σήμερον μετὰ ἐπίπονον ἀγῶνα ἔφερεν εἰς φῶς νέα ἀπροσδόκητα καὶ ἐκπληκτικὰ δεδομένα ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν δομὴν τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης. Ἄν θελήσωμεν νὰ δώσωμεν μίαν εἰκόνα ταύτης, δυνάμεθα νὰ τὴν προσδιορίσωμεν δι' ὀλίγων ὡς ἐξῆς: τὸ ἄτομον δὲν εἶναι ξηρὰ μικροτάτη τελεία, ἀλλὰ πλῆρες πλανητικὸν σύστημα ἐν μικρογραφίᾳ⁴.

Τὰ ἄτομα, ἔχοντα σύνθετον δομὴν, εἶναι ἡ ἐσωτάτη σύνδεσις ὕλης καὶ ἠλεκτρισμοῦ. Ἐκαστον ἄτομον ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ πυρῆνος καὶ τῶν ἠλεκτρονίων, τὰ ὅποια περιφέρονται περίξ αὐτοῦ εἰς διαφόρους τροχιάς, ταχύτητας καὶ ἀποστάσεις, ὡς οἱ πλανῆται περιφέρονται περίξ τοῦ ἡλίου.

Ὁ πυρῆν εἶναι πολὺ μικρός. Ἐάν ἡ ἀκτίς τοῦ ὄλου ἀτόμου εἶναι 100-200 ἑκατομμυριοστὰ τοῦ ἑκατοστομέτρου, ἡ ἀκτίς τοῦ πυρῆνος εἶναι τὰ 10-20 τρισεκατομμυριοστὰ τοῦ ἑκατοστομέτρου! Δηλαδή ὁ πυρῆν εἶναι 100.000 φορές μικρότερος τοῦ ὄλου ἀτόμου⁵. Καὶ ὅμως ὁ πυρῆν εἶναι κατεσκευασμένος ἐξ ἀκόμῃ μικρότερων δομικῶν ὑλικῶν. Οὗτος συνίσταται πρωτίστως ἐκ στενῶς συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλα πρωτονίων καὶ οὐδτερονίων (νετρονίων). Τὸ πρωτόνια εἶναι πεφορτισμένα μὲ θετικὸν ἠλεκτρισμόν, ἐνῶ τὰ οὐδτερόνια εἶναι οὐδέτερα ἐξ ἐπόψεως ἠλεκτρικῆς. Ὡστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἠλεκτρικὸν φορτίον καὶ ἐλαχιστοτάτη μᾶζα προσδιορίζουν τὴν δομὴν τοῦ πυρῆνος. Τὰ πρωτόνια εἶναι οἱ φορεῖς τῆς κατὰ τὸ δυνατόν ἐλαχίστης μᾶζης μὲ θετικὸν ἠλεκτρισμόν· συνδεδεμένα μετ' αὐτῶν ἐν τῷ πυρῆνι εὐρίσκονται τὰ οὐδτερόνια μὲ παρομοίαν μᾶζαν, ἀλλ' ἄνευ ἠλεκτρικοῦ φορτίου. Πρέπει, ἰδιαίτερος νὰ τονισθῇ, ὅτι ὅλη σχεδὸν ἡ μᾶζα ἐκάστου ἀτόμου εἶναι συνηθροισμένη εἰς τὸν πυρῆνα. Ἄρκει νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ μᾶζα τοῦ ἠλεκτρονίου εἶναι 1.840 φορές μικρότερα ἀπὸ τὴν μᾶζαν τοῦ ἐλαφροτέρου πυρῆνος, δηλαδή τοῦ πυρῆνος τοῦ ὕδρογόνου⁶.

3. Alois Riedmann, Die Wahrheit über Gott und sein Werk², Freiburg 1952, σελ. 271.

4. Paul Gruner, Ὁ κόσμος τῶν ἀτόμων, ἐν τῇ συλλογῇ μελετῶν: Eberhard Dennert, Ἡ φύσις, τὸ θαῦμα τοῦ Θεοῦ, μετφ. Α.Κ.Μ., ἔκδ. «Ἀποστολικῆς Διακονίας», Ἀθήναι 1950, σελ. 80.

5. Alois Riedmann, ἐνθ' ἄνωτ., Δημ. Κωτσάκη, Τὸ μυστικὸν τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ πυρῆνος του, περιοδ. «Ἀχτίτες», ἔτος 1957, σελ. 14-19.

6. Alois Riedmann, αὐτόθι.

1. Περιοδ. «Reader's Digest», Δεκέμβριος 1946.

2. Κ. Ἀλεξοπούλου, Ἀτομικὴ καὶ Πυρηνικὴ Φυσικὴ², Ἀθήναι 1956, σελ. 11.

ΙΕΡΑΡΧΑΙ ΑΘΗΝΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΟΙ *

Ταυτοχρόνως όμως δια τῆς προστασίας καὶ μεσο-λαβήσεως ἰσχυρῶν αὐτοῦ φίλων ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἔτυχε καὶ πολιτικῆς ἀμνηστίας παρὰ τῆς ὑψηλῆς πύλης, τοῦθ' ἕπερ ἐπέτρεπεν αὐτῷ νὰ κινήται ἐφεξῆς ἐλευθέρως καὶ μελλοντικῶς νὰ ἀποκατασταθῇ.

Πράγματι δὲ τότε (1701) ἐστάλη ὡς ἐπίσημος πατριαρχικός Ἐξάρχος εἰς τὴν Πελοπόννησον πρὸς συλλογὴν τῶν πατριαρχικῶν δικαιωμάτων ἀπὸ τοὺς ἐν αὐτῇ Ἀρχιερεῖς καὶ τὰ Σταυροπηγιακὰ Μοναστήρια. Τὴν ἀποστολὴν δὲ ταύτην διεξήγαγεν ὁ Μελέτιος ἐπιτυχῶς.

Ἐπανελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει φαίνεται ὅτι ὡς πρῶτον Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης διετέλεσε καὶ Συνοδικὸς μέχρι τοῦ ἔτους 1703.

Τότε ἀκριβῶς ἦλθε προσβεία ἐξ Ἀθηνῶν, ἣτις ἐκόμισε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ αἴτησιν, καὶ τῶν χριστιανῶν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 123 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

καὶ ἐζήτησε ἐξ ἐνός μὲν τὴν ἔξωσιν τοῦ τέως Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Κυρίλλου, πρὸς ὃν κατ' ἐξοχὴν ἦσαν οἱ προὔχοντες τῶν Ἀθηνῶν δυσηρεστημένοι, ἐξ ἑτέρου δὲ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ τοῦ σοφωτάτου ἰωαννίτου Ἱεράρχου Μελετίου.

Εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην τῶν Ἀθηναίων ἀναπαοκρινόμενος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γαβριὴλ Γ' (1702-1707)¹⁴, προέβη συνοδικῶς, κατ' Ὀκτώβριον

14. Κυκλαδίτης τὴν καταγωγὴν (Ἄνδριος), ἐγεννήθη ἐν Σμύρῃ, διακρινόμενος διὰ τὴν ἐντιμότητα τοῦ χαρακτήρος, τὴν ἀρτίαν μόρφωσιν, τὰ ἔξοχα διοικητικὰ αὐτοῦ προσόντα, τὴν φρόνησιν καὶ εὐσέβειαν. Διετέλεσε Μητροπολίτης Χαλκηδόνος, ἀφ' οὗ ἐπίσημος καὶ ἱστορικοῦ θρόνου ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τῇ 29 Αὐγούστου 1702, θανὼν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔπειτα ἀπὸ πενταετῆ λαμπρὰν πατριαρχίαν (βλ. Βιτάλη Φιλάρετου, Ἀρχιμανδρίτου, Κυκλαδίται Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξῆς ἐν Ἀθήναις 1961, σελ. 41-44, ἐν «Ἐκκλησίᾳ», ἔτ. ΛΗ' (1961), σελ. 351-353).

Τὰ περίεξ τοῦ πυρῆνος, ἐν τῷ κενῷ χώρῳ τοῦ ἀτόμου, περιδινόμενα ἠλεκτρόνια, εἶναι, — ἐκτός τῶν πρωτονίων καὶ οὐδτερονίων τοῦ πυρῆνος —, τὸ τρίτον σπουδαῖον δομικὸν ὕλικόν τοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης. Τὰ ἠλεκτρόνια ἔχουν μᾶζαν καὶ ἀρνητικὸν ἠλεκτρικὸν φορτίον. Τὸ ἄτομον εἰς τὴν συνήθη του κατάστασιν ἔχει τόσα ἠλεκτρόνια, ὅσα καὶ πρωτόνια. Ὁ ἀτομικὸς ἀριθμὸς ἐκάστου ἐκ τῶν 92 στοιχείων τῆς ὕλης δεικνύει πόσα πρωτόνια καὶ ἐπομένως πόσα ἠλεκτρόνια ἔχει τὸ ἄτομον τοῦ στοιχείου αὐτοῦ. Τὸ ὕδρογόνον λ.χ. ἔχει ἀτομικὸν ἀριθμὸν 1, διότι τὸ ἄτομόν του ἔχει 1 πρωτόνιον καὶ 1 ἠλεκτρόνιον. Ὁ χαλκὸς ἔχει ἀτομικὸν ἀριθμὸν 29, διότι τὸ ἄτομόν του ἔχει 29 πρωτόνια καὶ 29 ἠλεκτρόνια. Τὸ οὐράνιον ἔχει ἀτομικὸν ἀριθμὸν 92, διότι τὸ ἄτομόν του ἔχει 92 πρωτόνια καὶ 92 ἠλεκτρόνια κ.ο.κ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θετικὸς ἠλεκτρισμὸς τῶν πρωτονίων ἐξουδετεροῦται ὑπὸ τοῦ ἀρνητικοῦ ἠλεκτρισμοῦ τῶν ἠλεκτρονίων, διὰ τοῦτο τὸ ἄτομον εἶναι ἠλεκτρικῶς οὐδέτερον.

Ὁ ἐν τῷ ἀτόμῳ κενὸς χώρος, ἐν τῷ ὁποίῳ περιδινονται τὰ ἠλεκτρόνια, ἔχει διάμετρον, ἣτις εἶναι 100.000 φορές μεγαλύτερα τῆς διαμέτρου τοῦ πυρῆνος⁷. Ἀληθῶς λοιπὸν τὸ ἄτομον ἔχει λίαν σκόπιμον δομὴν καὶ ἐν μικρογραφίᾳ ἀποτελεῖ ἐν πλανητικὸν σύστημα. Δὲν εἶναι μόνον ἡ περίεξ τοῦ πυρῆνος περιστροφή τῶν ἠλεκτρονίων ἐπὶ διαφόρων τροχιῶν, ἡ ὁποία ὑπενθυμίζει τὴν περιστροφὴν τῶν πλανητῶν περίεξ τοῦ ἡλίου. Ἐπὶ πλέον εἶναι καὶ ὁ «κενὸς χώρος» μεταξὺ πυρῆνος καὶ ἠλεκτρονίων, ὅστις ὑπενθυμίζει τὸν μεταξὺ ἡλίου καὶ πλανητῶν κενὸν χώρον. Τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι οἷον κενὸν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ ἡλίου τὸ αὐτὸ ὑφίσταται καὶ μεταξὺ τῶν ἠλεκτρονίων (τὰ ὁποῖα

ἐπέχουν θέσιν πλανητῶν) καὶ τοῦ πυρῆνος (ὅστις ἔχει τὴν θέσιν ἡλίου)⁸. Ὁ Ἐντιγκτον (Eddington) λέγει χαρακτηριστικῶς: «Ἡ ἀνακάλυψις περὶ τοῦ κενοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐν τῷ ἀτόμῳ συνταράσσει τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα... Τὸ ἄτομον εἶναι τόσον ὀλίγον πεπληρωμένον ὕλης, ὅσον τὸ ἡλιακὸν σύστημα. Ἐὰν συνεπιέζομεν ὅλα τὰ πρωτόνια καὶ ἠλεκτρόνια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ὥστε νὰ σχηματίσωμεν μίαν πυκνὴν μᾶζαν χωρὶς κενά, θὰ ἐσχηματίζετο ἐν μικρὸν σωματίον, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ὁρατὸν μόνον τῇ βοήθειᾳ ἐνός ἰσχυροῦ μικροσκοπίου»⁹. Ὅπως δὲ οἱ πλανῆται μὲ τὴν φυγόκεντρον δυνάμιν, ἡ ὁποία ἀναπτύσσεται διὰ τῆς κινήσεώς των, δὲν πίπτουν ἐπὶ τοῦ ἡλίου, μοιλονότι ἔλκονται ὑπ' αὐτοῦ, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ ἠλεκτρόνια ἐξουδετερώνουν τὴν ἐλκτικὴν δυνάμιν τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀτόμου διὰ τῆς φυγόκεντρον δυνάμεως, ἣτις ἀναπτύσσεται, καθὼς ταῦτα περιδινοῦνται μὲ μεγάλας ταχύτητας περίεξ τοῦ πυρῆνος. Ὡστε οὐ μόνον ὁ θαυμάσιος μακροκόσμος τῶν γαλαξιακῶν κόσμων καὶ τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος, ἀλλὰ καὶ ὁ μικρόκοσμος τοῦ λίαν μικροσκοπικοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης πιστοποιεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ Jeans λεχθέν, ὅτι «τὸ σύμπαν ἀρχίζει νὰ ὁμοιάζῃ περισσότερο πρὸς μίαν μεγάλην Σκέψιν, παρὰ πρὸς μίαν μεγάλην μηχανήν. Τὸ σύμπαν παρουσιάζει ἐνδείξεις, ὅτι ὑπάρχει μία σκεπτομένη ἢ ἐλέγχουσα δύναμις»¹⁰.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

8. Δημ. Κωτσάκη, ἐνθ' ἄνωγ.

9. Πλείονα ἰδὲ εἰς τὰ ἐν τῇ ἐπομένῃ ὑποσημειώσει σημειούμενα ἔργα.

10. James Jeans, The Mysterious Universe (Τὸ μυστηριῶδες σύμπαν), μτφρ. Λ. Λιάκη, ἔκδ. β', Ἴκαρος, σελ. 164-168.

7. Αὐτόθι,

τοῦ 1703, εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρώην Ναυπάκτου¹⁵. Μελετίου ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν ἔλευσιν καὶ ἐγκαθίδρυσιν αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας ἐπελήφθη τοῦ ποιμαντορικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Ὡς πρῶτον ἐπίτευγμα τῆς ἐργώδους αὐτοῦ προσπάθειας ὑπῆρξεν ἡ συμφιλίωσις τῶν διεστῶτων μερίδων, ὅπερ κυρίως κατώρθωσεν ἐπιβληθεὶς διὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ μορφώσεως καὶ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ἰκανότητος.

Κατὰ τὸν σοφὸν Χρυσ. Παπαδόπουλον «μετὰ τὸν Μιχαὴλ Ἀκοιμιάτον τὸ πρῶτον ἤδη ἔβλεπεν ἡ Μητρόπολις Ἀθηνῶν τοιοῦτον Ἱεράρχην, πεποικισμένον διὰ μεγάλης μορφώσεως, συγγραφέα ἔξοχον· διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀποτελοῦντα φυσιογνωμίαν ἐξέχουσαν ἐν τῇ καθόλου Ὁρθοδόξῳ Ἱεραρχίᾳ»¹⁶.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ πεφωτισμένος Ἱεράρχης συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλως καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ, ὡς διδασκάλου τῆς αὐτόθι Σχολῆς, τοῦ λογίου Ἱερομονάχου Ἀνθίμου Καβαλλαράκη.

Τὸ ἐν Ἀθήναις ἔργον τοῦ Μελετίου ὑπῆρξε πολυσήμαντον. Ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ὑπῆγοντο τὴν ἐποχὴν αὐτὴν 38 Ἐπισκοπαί¹⁷. Ἐντεῦθεν καταδείκνυται καὶ τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀξία, ἀλλὰ καὶ τὸ πολυεύθυνον τῆς ποιμαντορίας. Ὡς τόσον αὐτόθι ἀρχιεράτευσεν ὁ Μελέτιος ἐπαξίως τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ 11 ἔτη καὶ ἐποίμανε τὴν ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίαν θεοφιλῶς καὶ μετὰ κλέους ἀειμνήστου»¹⁸,

οὐχ ἤττον ἐδοκίμασε καὶ πολλὰς θλίψεις καὶ πικρίας. Διότι, οἱ προὔχοντες ἐκεῖνοι, οἵτινες συνετέλεσαν προηγουμένως εἰς τὴν ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν τοῦ Κυρίλλου, καὶ δὴ ὁ Σωτήριχος Λατῖνος, ἐπεζήτησαν νὰ καταστήσουν τὸν διάδοχον αὐτοῦ Μελέτιον ὄργανον αὐτῶν. Ἀλλ' ἀποτυχόντες τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, καθ' ὅσον ἡ προσωπικότης καὶ ὁ

δυναμισμὸς τοῦ νέου Ἱεράρχου δὲν ἐπέτρεπον τοιαῦτα, ἤρξαντο μετ' οὐ πολὺ συκοφαντοῦντες αὐτὸν καὶ διὰ παντὸς ἀντιτιθέμενοι εἰς τὸ ποιμαντορικὸν αὐτοῦ ἔργον.

Ταῦτα δὲ πάντα πληροφορηθεὶς ὁ διαπρεπὴς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος Β' ἐθεώρησε χρέος καὶ ἐπεμψεν ἐπιστολὴν, τῷ ἔτει 1706, πρὸς τοὺς προὔχοντας τῶν Ἀθηναίων, τοὺς ὁποίους προέτρεπε νὰ ὁμονοήσουν καὶ τοὺς ἐμακάριζε, διότι ἀπέκτησαν τοιοῦτον Ἱεράρχην ἀτιμιώτατον, σοφώτατον, καὶ εὐγενῆ κατὰ τε τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ὅπου τὴν σήμερον βεβαίως εἰς πᾶσαν τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὑπερβαίνει πάντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν»¹⁹.

Ἐν τούτοις ὁ Μελέτιος ἐθλίβετο βαθύτατα. Αἱ διχόνοια καὶ ἐριδες ἀνεφάνησαν καὶ αὐθις ὀξύτεραι. Αἱ δὲ προκύψασαι ἀνωμαλῖαι, αἱ προκλιθεῖσαι ἐκ τῶν Ἀθηνῶν²⁰ συνετάραττον τὸν λεπτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν «Ἱεράρχην», ὅστις μέχρι τινὸς ὑπέμενε. Ἀλλ' ὅτε τὰ πράγματα ἐφθασαν εἰς σημεῖον κρισιμῶτατον ἐδημιούργησαν ἐν αὐτῷ ποιὰν τινα ἀπαγοήτευσιν, διὸ καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν διὰ ν' ἀπομακρυνθῆ ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν.

Αὕτη δὲ παρουσιάσθη, ὅτε ὁ γνωστὸς Μητροπολίτης Ἰωαννῖνων Κλήμης ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν καὶ οἱ συμπολίται αὐτοῦ τὸν παρεκάλεσαν «μετὰ θερμῶν δακρύων»²¹ νὰ δεχθῆ τὸν χηρεύοντα θρόνον τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Καὶ ἀπεδέχθη τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ δι' ἀναφορῶν καὶ πολλῶν ἰκεσιῶν τῶν Ἰωαννιτῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπετεύχθη ἡ λήψις εὐνοϊκῆς ἀπαντήσεως. Ὁ δὲ Πατριάρχης Κωνσταν-

19. Παπαδόπουλου, Ἀθῆναι, ἐνθ' ἄνωτ. Ὁ Δοσίθεος, γεννηθεὶς ἐν Ἀραχώβῃ τῆς Πελοποννήσου—φερόμενος καὶ ὡς Σίφνιος, κατὰ τινὰς—ἐξημερίωσε Μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. Τῷ 1669 ἐγένετο Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, πατριαρχεύσας δεξιάων μέχρι τοῦ ἔτους 1707, ὕπῆρξε κατὰ πάντα διαπρεπὴς, συγγραφέας πλείστα καὶ δὴ δοκιμῶδη ἔργα. Οὗτος ἐγκαθίδρυσεν ἐν Ἀθήναις καὶ παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Μονῇ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων τὸ Μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου. Εἰς δὲ τὴν Κοινότητα Σίφνου ἐδώρηνσε τὸ παρὰ τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν αὐτῆς (Κάστρο) κείμενον Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἡ ἐν Σίφνῳ περιφέρησις Σχολῆ καὶ ἐν τῷ Μετοχίῳ τούτῳ ἀπὸ χρόνων στεραζομένη, φέρῃ τὸ ὄνομα «Σχολῆ τοῦ Παναγίου Τάφου» (βλ. Βιτᾶλη Φιλαρέτου, Ἀρχιμανδρίτου, Ὁ ἐκ Σίφνου Διδάσκαλος Στέφανος Ἱεραπόστολος ἐν Αἰθιοπία, ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἔτ. ΛΖ' (1960), σελ. 280, ὑποσ. 3, Στεφανίδου, Βασιλείου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον, ἐν Ἀθήναις 1949, σελ. 708, 742. Σχοινᾶ Γ., Δοσίθεος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἐν Μεγ. Ἐλλην. Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμ. Στ', σελ. 175).

20. Πρὸς καταστολὴν αὐτῶν ἐστάλη πρεσβεία εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Δημ. Παλαιολόγου, ὅστις διετύπωσε κατὰ τρόπον ζωηρὸν καὶ παραστατικὸν τὰ τῶν Ἀθηναίων παράπονα πρὸς τὸν εἰς ὃν ἀνήκον αἱ Ἀθῆναι πολιτικῶς ἀρχιευνοῦχον τοῦ σουλτανικοῦ χαρμελίου, ὅστις ἔπαυσε πάραυτα τὸν τοῦρκικον διοικητὴν καὶ ἀντ' αὐτοῦ διώρισε αὐτὸν τὸν Παλαιολόγον, ὅπερ γνωστὸν κατέπληξεν ὁμολογουμένως τοὺς πάντας. Ἀλλ' ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος Ἑλλην διοικητῆς (βοεβόδας) ὑπῆρξε. Διότι, κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀπίστου Παλαιολόγου ἐξεμάνησαν κυριολεκτικῶς οἱ ἐν Ἀθήναις Τοῦρκοι, οἵτινες καὶ τὸν ἐφόνευσαν ἐν τέλει σκληρῶς ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παλ. Μπενιζέλου (βλ. Παπαδόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ.).

21. Σεραφεῖμ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 94,110.

15. Ὁ αἰδίδιμος Χρυσ. Παπαδόπουλος (Ἀθῆναι—ἐκκλησιαστικῶς—ἐνθ' ἄνωτ.) καὶ ὁ τούτων πιστῶς ἀκολουθοῦν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Ν. Μπούσουλας (Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον, Ἀθῆναι 1948, σελ. 70-71) κακῶς γράφουν, ὅτι μετετέθη ὁ Μελέτιος ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννῖνων. Ἀλλαχοῦ (Ἐλληνικὴ Ἐκκλησία, τόμ. Γ' Μεγ. Ἐλλην. Ἐγκυκλοπαίδειας, σελ. 674) γράφει ὁ ὡς τόσον διαπρεπὴς ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Παπαδόπουλος, ὅτι τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀθηνῶν ἐκόσμησεν ὁ Μελέτιος Β' (1703-1713) μετατεθεὶς ἐκ τῆς μητροπόλεως Ἀρτης. Καὶ ἐνταῦθα βεβαίως δὲν ἀκριβολογεῖ, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει διορθῶναι κάπως τὸ πρῶτον ἀνιστόρητον περὶ ἀρχιερατείας ἐν Ἰωαννίνοις τοῦ Μελετίου (πρβλ. Μεγ. Ἐλλην. Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμ. ΙΣΤ', σελ. 868, περιόδ. «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός», ἐν Παρισίοις, τόμ. Α' (1932), σελ. 179), Σωτηρίου Α.Γ., Ἀθῆναι, ἐν «Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαίδειᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ», τόμ. Α', σελ. 228).

16. Παπαδόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ., τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ 1900ῇ ἐπετείῳ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου 50-1951, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΔ' (1953), σελ. 11,12 καὶ ἀνάπτυγον ἐπιμελεῖα Γρ. Παπαμιχαήλ, ἐν Ἀθήναις 1954, 109, τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, Γενικὴ ἱστορικὴ ἐπισκόπησις ἐπιμελεῖα Γρ. Παπαμιχαήλ, ἐν Ἀθήναις 1954, σελ. 179.

17. Θέμελι Χρυσοστόμου, Ἀρχιμ. (νῦν Ἐπισκόπου Θουμακοῦ), Αἱ Ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, Αὐλώνας, Αἰδηψοῦ, Ζάρκων καὶ Καναλίων, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΕ' (1954), σελ. 32.

18. Κωνσταντινίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 6.

τινουπόλεως Κοσμάς Γ'²² προσεκάλεσεν ἐν τῇ βασιλευσῇ τὸν Ἀθηναίων Μελέτιον πρὸς κύρωσιν τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἔδραν τῶν Ἰωαννίνων.

Τοιοτοτρόπως ὁ Μελέτιος ἐγκατέλειψε τὰς Ἀθήνας, κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1713. Ἀλλ' ἀσθενήσας σοβαρῶς καθ' ὁδόν, παρέμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐν Λαρίσῃ πρὸς θεραπείαν, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὸ ἀπροσδόκητον συμβάν εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνθ' ἀνεμένετο ἀγωνιωδῶς.

Πρὸ δὲ τῆς παρατηρουμένης σιωπῆς οἱ ἀναμένοντες αὐτὸν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπωπτεύθησαν μεταμέλειαν τοῦ Μελετίου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ προέβησαν εἰς πληρωσιν τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων διὰ τοῦ Ἱερομονάχου Ἱεροθέου Α'²³.

Ἐν τῷ μεταξύ ἀναρρώσας πλήρως ὁ Μελέτιος ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα ἐπληροφορήθη τὰ γενόμενα καὶ τοσοῦτον ἐστενοχωρήθη, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ νὰ παραιτηθῇ ὀριστικῶς, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἐφησυχάζων δ' ἔκτοτε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μετέχων τῶν γενικῶν τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων, ὡς λ.χ. ὑπέγραψε πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, δι' οὗ ἀπηγορεύετο ἡ ἀρπαγὴ τῶν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον ἀφιερωμάτων²⁴, ἐτελεύτησε τῷ αὐτῷ ἔτει 1714, Δεκεμβρίου 12, εἰς ἡλικίαν 53 ἐτῶν, ἐκ λύπης²⁵ μᾶλλον μὴ σοβαρωτέρας ἀσθενείας, ταφεὶς ἐν Πικριδίοις (Χάσκιοι)²⁶.

Ὁ Μελέτιος ὑπῆρξε δοκιμώτατος συγγραφεὺς πλείστων θεολογικῶν, φιλοσοφικῶν, ἰατρικῶν κ.ἄ. συγγραμμάτων, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα ἀπωλέσθησαν ἢ διηρπάγησαν μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν διασωθέντων καὶ ἐκδοθέντων ἀναφέρονται ὡς περισπούδαστα α) Περὶ ἀστρονομίας, ὅπερ συνέγραψεν ἐν

22. Ἐν Χρυσουπόλει τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγεννήθη καὶ ἀνεδείχθη κατ' ἀρχὰς Μητροπολίτης Σιναίου καὶ Ραϊθῶ (1703-1712), ἐθεν ἐγένετο Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (1712-1714), ὡς Κοσμάς Β', μὴ ἐκλεγείς ὁμως κανονικῶς, ἀλλ' ἀρπάσας τὸν θρόνον τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ζῶντος εἰσὲς τοῦ κανονικοῦ Πατριάρχου Σαμουὴλ (1710-1712). Ἐκδιωχθεὶς διὰ τοῦτο μετὰ διετίαν ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα προστασία τοῦ Μ. Ὑψηλάντου ἀνεδείχθη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (1714-1716), ὡς Κοσμάς Γ', ἐξαναγκασθεὶς τελικῶς εἰς παραίτησιν καὶ ἐντεῦθεν. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ αὖθις εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ἐνθα ἐξελέγη κανονικῶς τῶρα Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς (1723-1736), θανὼν ἐν Καῖρῳ (βλ. Νεώτερον Ἐγκλ. Λεξικόν, τόμ. ΙΑ', σελ. 286, Παπαδοπούλου Χρυσστόμου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀλεξάνδρεια 1935, τοῦ αὐτοῦ, Κατάλογοι Πατριαρχῶν, ἐν Ἐκκλ. Ἱστορ. Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 739,740).

23. Γερμανοῦ, Ἐπ. Κατάλογοι Ἡπείρου, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 68, Σερραφεῖμ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 94. Ὁ Ἱεροθέος Α' ἀπέθανεν ὡς Ἰωαννίνων τῇ 24 Δεκεμβρίου 1735.

24. Παπαδοπούλου, Ἀθήναι, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 186.

25. Κωνσταντινίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 62.

26. Γεδεών Μ., Ἀποσημειώματα χρονογράφου, ἐν Ἀθῆναις 1932, σελ. 180-181, ἐνθα διασώζεται καὶ φωτογραφία αὐτοῦ. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., Σερραφεῖμ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 111.

Ἰωαννίνοις, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑσπερίας ἐπάνοδον αὐτοῦ. β) Περὶ διαφόρων ἀκουσμάτων, συγγραφεὺν καθ' ἣν ἐποχὴν ἐκρύπτετο ἐν Ἰωαννίνοις. γ) Γεωγραφία παλαιὰ τε καὶ νέα, ἐκπονηθεῖσα ἐν Ναυπάκτῳ τῷ 1700 καὶ ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ἐπίτομος ἐν Βενετία εἶτα δὲ τετράτομος τῷ 1807 ὑπὸ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ. δ) Λόγοι ἐκκλησιαστικοί, ἐκφωνηθέντες ἐν Πελοποννήσῳ τῷ 1701. ε) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως μέχρι τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἣν ἤρξατο συγγράφειν τῷ 1706 ἐν Ἀθήναις, ἐκδοθεῖσαν ἐν Βιέννῃ τῷ 1784, ὑπὸ τοῦ Ζακυνθίου Γ. Βενδότη, τρίτομος, εἰς ἣν προσέθεσεν ὁ ἐκδότης ἰδίαν ἱστορικὴν συγγραφὴν, ὡς τέταρτον τόμον, μεγίστης ἀξίας. Τὴν ἱστορίαν ταύτην ἀεὶ πολλῶν συλλεξάμενος ἀφήκε τῷ γένει ὡς λαμπρὸν καὶ χρήσιμον ἀνάγνωσμα τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας²⁷.

Περὶ τοῦ Μελετίου Β' ἐγράφη, ὅτι ἦτο «σεμνὸν γέννημα τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἀξιάγαστον ἐγκαλλώπισμα τοῦ «Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας»²⁸. «Ὑπῆρξεν εἰς τῶν σοφωτέρων καὶ λογιωτέρων Ἱεραρχῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ. Ἦτο θεολόγος ἀριστος, ἱεροκῆρυξ διάσημος, ἰατρὸς ἐμπειρος, φιλόσοφος δόκιμος, καὶ ἐγκρατέστατος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, τῆς Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης»²⁹.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

27. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., Κονιδάρη Γ., Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος (ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Χριστιανικῆς καὶ Θρησκευτικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας»), ἐν Ἀθῆναις 1938, στ. 344, Κωνσταντινίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 77, Μαμόνη Κ., Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός, ἐν «Θεολογία» τόμ. ΚΒ' (1954), σελ. 395, ἐνθα σημειοῦται ὅτι ὁ Μελέτιος ἐν τῇ Ἐκκλῆσ. Ἱστορίᾳ αὐτοῦ ὑπερβαίνει θερμῶς, τὴν εἰς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα ἐμμονὴν τοῦ Ἁγίου Μάρκου Ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, τοῦ Ὁμολογητοῦ, Παπαδοπούλου, Ἑλλῆν. Ἐκκλῆσ., ἐνθ' ἄνωτ., Μ.Ε. Ἐγκ. σελ. 677. Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 709.

28. Κωνσταντινίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 61.

29. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 62.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Εἰς τὸ δημοσιεύμενον ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 4-5 (15 Φεβρ.—1 Μαρτ. 1962) τεύχει τῆς «Ἐκκλησίας», ἣ ἐν τῷ κειμένῳ τῆς προσφωνήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γρηγ. Κασσιμάτη (σελ. 93, στήλη α', στίχ. 9-10) περιεχομένη φράσις «Ὑπόσχεται δὲ ἡ Πολιτεία δι' ἐμοῦ, τακτικοῦ καὶ πιστοῦ Χριστιανοῦ» διορθωθῆτω ἐπὶ τὸ ὄρθον «Ὑπόσχεται δὲ ἡ Πολιτεία δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ πιστοῦ Χριστιανοῦ».

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΝ

Μετὰ πάσης λαμπρότητος ἐωρτάσθη καὶ ἐφέτος ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 24ης Μαρτίου ἔλαβε χώραν ἐν τῇ Μ. Αἰθούσῃ τῆς Ἀπ. Διακονίας πανηγυρικὴ τελετὴ, εἰς ἣν παρέστησαν, ἐκ μέρους τοῦ Μακ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χρυσόστομου ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, ὁ Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἰ. Καρμίρης, οἱ Καθηγηταὶ αὐτῆς, Δημ. Μωραΐτης, Μᾶρκος Σιώτης, ὁ Ὑφηγητὴς κ. Κ. Μουρατίδης οἱ τρόφιμοι τῶν φοιτητικῶν Οἰκοτροφείων τῆς Ἀπ. Διακονίας, κληρικοὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πλήθος κόσμου.

Ἐν ἀρχῇ ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀπ. Διακονίας Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀνδρέας Φυτράκης ἀπήθυσεν τὸν κάτωθι χαιρετισμόν:

«Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συμπανηγυρίζει, μετὰ σύμπαντος τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὴν διπλὴν πανήγυριν τὸν Ἐθαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου ὡς τὴν ἀπαρχὴν τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους τὴν ἀναγέννησιν.

Κλίνομεν εὐλαβῶς τῆς ψυχῆς τὰ γόνατα πρὸ τῶν ἱερῶν μορφῶν ὄλων ἐκείνων τῶν γνωστῶν καὶ ἀφανῶν ἡρώων, οἱ ὅποιοι ἠγωνίσθησαν καὶ ἐθυσίασθησαν διὰ νὰ κληροδοτήσουν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἰδιαιτέρως ὁμως εὐλαβῆ στρέφομεν, οἱ πανηγυρίζοντες, τὴν Ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν, ἐντὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐπάλλεως, τὴν σκέψιν πρὸς πάντας τοὺς Κληρικὸν ἡρώων καὶ ἐθνομάρτυρας καὶ πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔψωσαν τὸ ματωμένον ράσον των ὡς φλόμπουρον μέσα εἰς τὰς φλόγας τοῦ ἐνδόξου ἀγῶνος καὶ ἐθυσίασαν εἰς αὐτὸν τὴν ζωὴν των, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας εἰργάσθησαν ὑπερανθρώπως, διὰ νὰ διατηρήσουν ἀκλόνητον τὴν χριστιανικὴν πίστιν, καὶ τὴν φλόγα τῆς ἐλευθερίας ἀσβεστον ἐντὸς τῶν ψυχῶν τῶν ραγιαδῶν καὶ νὰ προπαρασκευάσουν ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὡς πραγματικὸν θαῦμα χαρακτηρίζεται τὸ γεγονός ὅτι, εἰς λαός, ὑπόδουλος ἐπὶ τετρακόσια ὀλόκληρα χρόνια, εἰς ἓνα δὲ τόσον σκληρὸν καὶ μισαλλόδοξον τύραννον, κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἱστορικὴν του μνήμην καὶ συνοχὴν καὶ τὴν ψυχὴν του ἀδούλωτον καὶ τελικὰ νὰ ἀποτινάξῃ, διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων, παρὰ τὰς ἀντιδράσεις τῶν τότε ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τὸν ζυγὸν του.

Τὸ παράδοξον ὄντως τοῦτο καὶ μοναδικὸν εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν φαινόμενον, ὀφείλεται εἰς τοὺς κατὰ τοὺς αἰῶνας ἐκείνους δράσαντας πνευματικὸς ἡγέτας τοῦ γένους, Κληρικὸς κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας ἐν τῷ συνόλω τῆς, ἡ ὁποία, ὡς φιλόστοργος μήτηρ, ἐπροστάτευε τοὺς ὑποδούλους, ἀπὸ τὰς ἀθαιρεσίας τοῦ δυνά-

στον καὶ δι' ὄλων τῶν ἐκπροσώπων καὶ ἐργατῶν τῆς, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου Μοναχοῦ, νυχθημερὸν εἰργάζετο, διὰ νὰ διατηρήσουν οἱ ὑπόδουλοι ἐντὸς τῆς ψυχῆς των, ὄχι μόνον τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ σταθερὰν τὴν ἐλπίδα ὅτι, μετὰ τὰς φοβερὰς δοκιμασίας καὶ τὸν σταυρὸν τῆς φοικτῆς δουλείας, θὰ ἔφθανε καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ γένους, διὰ νὰ συνεχίσῃ τοῦτο τὴν ἐνδοξὴν ἀποστολὴν του ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Καὶ ἦλθεν ἡ εὐλογημένη ὥρα. Ἡ Ἐκκλησία ἠλόγησε τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τὸ γένος τὸ Ἑλληνικὸν ἀπετίναξε τὸν ζυγὸν του καὶ μέσα ἀπὸ τὰ δοξασιμένα, καπνίζοντα ἀκόμη, ἐρείπια, ἀνέλαβε τὴν πολύμοχλον προσπάθειάν του διὰ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν του μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Ὁ δρόμος του, φυσικὸν ἦτο, νὰ εἶναι τραχὺς. Ἀνηφορικὸς καὶ δύσκολος εἶναι καὶ ὁ δρόμος, τὸν ὅποιον βαδίζομεν μέχρι καὶ σήμερον. Ἀλλὰ οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐνδοξὴν ἱστορίαν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν συνεχίσουν, δὲν ἀποθαρρύνονται. Ἀντλοῦν διδάγματα καὶ δύνανται ἀπὸ αὐτῆν, ἐμπνέονται ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῆς, διδάσκονται ἀπὸ τὰς ἐνδόξους σελίδας τῆς τοῦ πῶς πρέπει νὰ ζοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸ πῶς πρέπει, ὅταν τὸ ἀπαιτῆ τὸ χρέος των, νὰ ἀποθνήσκουν, καὶ ὑπερνηκοῦν τοιοῦτοτρόπως, εἴτε διὰ τῆς ζωῆς των, εἴτε καὶ διὰ τοῦ μαρτυρίου των, ὅλας τὰς δυσκολίας.

Ἄς ἀντλήσωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον τὰ διδάγματα μας ἀπὸ τὴν ἱστορίαν μας καὶ ἀπὸ τὸ νέφος τῶν ἡρώων μας, τὸ ὅποιον καλύπτει τὰς ἀναριθμήτους σελίδας τῆς.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅλοι μας, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πνευματικοὶ ἡγέται καὶ οἱ ὀρθομιστοὶ τῶν τῆς Παιδείας μας καὶ ὁ λαός, ποῖα ὑπῆρξαν καὶ πρέπει νὰ παραμείνουν ἕσασι τὰ αἰώνια πνευματικὰ βᾶθρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται καὶ ἡ ἱστορία μας καὶ ἡ ζωὴ μας ὡς ἔθνος. Ἄς μὴ παρυσωρόμεθα ἀπὸ ἐπιταγὰς τῆς προσκαιροῦ σκοπιμότητος ἢ ἀπὸ τὰ ἐφήμερα πομπώδη μνημόματα, τὰ ὁποία ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὰς Ἑλληνοχριστιανικὰς μας παραδόσεις καὶ νὰ μᾶς ἀποκόψουν ἀπὸ τὰς ζωογόνους ρίζας τῆς ἱστορικῆς μας ζωῆς.

Ἄς μιμηθῶμεν τὴν εἰς τὸν Θεὸν ἀκλόνητον πίστιν τῶν σήμερον τιμωμένων ἡρώων μας, τὴν ἀδιάσειστον ἐλπίδα των εἰς τὴν βοήθειάν Του, τὴν ἐμμονήν των εἰς τὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ τῆς ζωῆς, τὸ θάρρος των καὶ τὴν ἐπιμονὴν των, τὴν ἀφοσίωσίν των εἰς τὸ χρέος των, ἔστω καὶ ἐὰν ἡ ἐκπλήρωσις αὐτοῦ θὰ ἀπῆται θυσίας, καὶ ἄς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ὑπερνηκόσωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως τὰς ὑπερενίκησαν καὶ ἐκεῖνοι, ὅλας τὰς ἀντιξοότητας καὶ τὰς δυσκολίας καὶ τῶν ἡμερῶν μας.

Ἀπόψε θὰ ἔχωμεν τὴν χαρὰν νὰ ἀκούσωμεν τὸν διακεκριμένον συνάδελφον ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ κ. Γεώργιον Κόλιαν, ὁ ὅποιος προθύμως καὶ εὐγενῶς ἐδέχθη νὰ ἀναπτύξῃ πρὸς ἡμᾶς τὸ ἄκρως ἐνδιαφέρον θέμα «Ποῦ ὀφείλεται ἡ ἐπιβί-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Παρεμβάλλουν δυσχερείας.

Οικουμενικὸν εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ εἶναι ἀδύνατον ἢ θρησκευτικὴ βούλησις παντὸς ἀληθοῦς Χριστιανοῦ νὰ μὴ προσανατολίζεται πρὸς μίαν προσέγγισιν τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ὑπερβάλλεται ἢ ἀμαρτωλὴ διαίρεσις τῆς Χριστιανικῆς ἀνθρωπότητος καὶ νὰ βεβαιοῦται ἢ μία Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία.

Ἡ βούλησις αὐτή, ἢ ὁποία οὐδέποτε ἀπέλιπε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, πὸν πάντοτε εὐχε-

ωσις τοῦ Ἔθνους κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας», διὸ καὶ θερμῶς τὸν εὐχαριστῶ.

Ἀφοῦ δὲ εὐχαριστήσω ἀπὸ καρδίας καὶ πάντας ὑμᾶς, οἵτινες τιμᾶτε διὰ τῆς παρουσίας τὴν εορταστικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Κόλιαν νὰ λάβῃ τὸν λόγον».

Ἀκολούθως ὁμιλήσεν ὁ Καθηγητὴς κ. Γεώργιος Κόλιας, ὅστις ἀπέδωκεν εἰς τρεῖς κυρίως παραγόνας τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἔθνους κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Παιδείαν καὶ τὸν φυσικογεωγραφικὸν χῶρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου προητοιμάσθη ἢ χερσαία καὶ θαλασσία ἀντίστασις τῶν Ἑλλήνων.

Μετὰ ταῦτα, ἐξ ὀνόματος τῶν 35 ἄλλοδαπῶν φοιτητῶν, τῶν προσερχομένων ἐκ Λιβάνου, Κορέας, Αἰθιοπίας, Συρίας, Γερμανίας, Οὐγκάντας, Κένυα καὶ Γκάνας, οἵτινες διαμένουν εἰς τὸ Φοιτητικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀπ. Διακονίας, ὁ Κορεάτης πτυχιούχος ἤδη τῆς Θεολογίας κ. Ἀλεξάνδρος Τσάν, ἀπήρθησε τὸν κατωτέρω ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν :

«Ἐξ ὀνόματος ὄλων τῶν ἄλλοδαπῶν φοιτητῶν, πὸν φιλοξενοῦνται εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπευθίνομεν μετὰ πολλὴν συγκίνησιν τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μεγάλης εορτῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ὅλοι μας τὴν Ἑλλάδα τὴν αἰσθανόμεθα σὰν δεύτην πατρίδα μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πὸν συμπανηγυρίζομεν σήμερον μαζὺ σας τὸ χαῖρε τοῦ Ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν Ὑπέρομαχον Στρατηγὸν καὶ τὸ χαῖρε τῆς Ἐλευθερίας, πὸν ἐπωρόλησε τὰς ψυχὰς τῶν προγόνων σας, διὰ νὰ ἀποτινάξουν μετ' ἀφάνταστον ἡρωισμόν καὶ θυσίας, τὰ δεσμὰ 400 ἐτῶν σκληρᾶς σκλαβιάς καὶ στυγνῆς τυραννίας.

Ἡ 25ῃ Μαρτίου εἶναι ἢ χρονιάτικος ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον ἀνὰ τὸ Πανελλήμιον, ἀλλὰ παντοῦ, ὅπου ὑπάρχει Ἑλληνικὴ καρδιά, ἀντηχοῦν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες, τὸ ἐθνικὸν φρόνημα ἀναπτέροῦται, σύσσωμος ὁ ἑλληνισμὸς πανηγυρίζει τὴν Ἐλευθερίαν του. Ἡ 25ῃ Μαρτίου εἶναι τὸ ἐθνικὸν Πάσχα τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἢ ἡμερομηνία τῆς νεωτέρας καὶ

ταὶ «ὐπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἐκδηλοῦται προσφάτως ζωηρότερον. Καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐνόητος τῆς Χριστιανικοῦ κόσμου κατέστη φλέγον καὶ αἰσθητὴ ἢ ἀνάγκη τῆς τροποποιήσεως τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, διὰ στάσεως ἐμπνευμένης ἀπὸ ἀμοιβαίαν κατανόησιν καὶ ἀπὸ ἀγάπην.

Πρὸς τὸ πνεῦμα ὁμῶς τοῦτο, τὸ ὁποῖον πανταχόθεν ἐκδηλοῦται, ἀντιτίθενται, ὡς ὀρθότατα παρατηρήθη ὑπὸ διαπρεποῦς ἀρθρογράφου ἐν τῇ «Καθημερινῇ», ὀρισμέναι ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειαι τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας. Τοιαῦται εἶναι ἢ εἰς τὴν Νεά-

συγχρόνον Ἑλλάδος. Εἶναι τὸ λίκνον τῶν νεωτέρων καὶ συγχρόνων ἡρώων καὶ μαρτύρων. Εἶναι ὁ φωτεινὸς πυρσός, πὸν φωτίζει καὶ ὀδηγεῖ τὸ ἔθνος σας εἰς τὴν ἱστορικὴν πορείαν του καὶ τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη του. Εἶναι ἢ ἡμέρα τοῦ χριστιανικοῦ θαύματος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν θαυμάτων.

Ἡ εορτὴ σας αὐτὴ μᾶς διδάσκει πὸς ἕνα λαός, πὸν θέλει νὰ ζήσῃ ἐλεύθερος ὑψώνεται παρὰ τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὰς δολοπλοκίας τῶν ἰσχυρῶν. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα γράφουν τὴν ἱστορίαν, Ἡ πίστις καὶ τὰ ἰδανικά τὴν φωτίζουν. Οἱ θυσίαι καὶ τὰ αἵματα τὴν συνεχίζουν.

Νὰ γιατί σήμερον εορτάζει μαζὺ σας καὶ δόκλος ὁ ἐλεύθερος κόσμος.

Ἦλθαμεν ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης εἰς τὴν Πατρίδα σας. Εἰς τὴν Πατρίδα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας. Εἰς τὴν πατρίδα, πὸν τὴν ὕμνησαν ποιηταί, πὸν τὴν ἐδόξασαν μεγάλα πνεύματα, πὸν τὴν κατέστησαν ἀθάνατη τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα καὶ αἱ θυσίαι τῶν τέκνων της διὰ τὰ μεγάλα ἰδανικά. Ἦλθαμεν ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς δώσετε κάτι ἀπὸ τὴν ζωτάνια σας καὶ τὴν πίστιν σας, πὸν συνθέτει τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς.

Σὰς ὑποσχόμεθα λοιπὸν πὸς ἢ ἐδγνωμοσύνην μας αὐτὴ θὰ ἐκφρασθῇ μετὰ νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὰς πατρίδας μας τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, τὸ πάθος σας διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐντονον πίστιν πρὸς τὰ αἰώνια χριστιανικὰ ἰδεώδη, τὴν δίψαν τῆς προσφορᾶς σας διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πρόοδον ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Ἑλλάς σημαίνει εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος μου τὴν χώραν τῆς ἐλπίδος, εἰς τὴν χώραν αὐτὴν στηρίζομεν ὄλοι πολλὰς ἐλπίδας.

Ναί, σήμερον εορτάζομεν μαζὺ σας τὴν παλιγγενεσία τοῦ ἔθνους σας. Κάθε ἄνθρωπος, πὸν πατεῖ τὰ ἱερὰ χρώματα τῆς γῆς σας ἀποκτᾶ συγχρόνως καὶ καρδιά Ἑλληνοχριστιανικὴ.

Ζήτω ἢ 25ῃ Μαρτίου.

Ζήτω ἢ ἀθάνατη Ἑλλάδα».

Ἡ χορωδία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ θεολόγου κ. Γ. Κασκαμπᾶ, ἔψαλε ἐπικαίρους θρησκευτικὸς ὕμνους καὶ πατριωτικὰ ἄσματα, τὰ ὁποία προσέδωκεν ἰδιαίτερον πανηγυρικὸν τόνον καὶ πατριωτικὸν παλμὸν εἰς τὴν ἐπιβλητικὴν ταύτην ἐθνικὴν εορτήν.

πολιν διάλεξις τοῦ Καρδινάλιου Τσικονιάνι, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος ὑπεραμύνεται τοῦ «ἀλαθῆτος» τοῦ Ποντίφηκος καὶ ἀμφισβητεῖ τὴν ἰσοτιμίαν πρὸς αὐτὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐπίσης δὲ ἡ Παπικὴ ἐγκύκλιος «Aeterna Dei sapientia», πὸν ἐξεδόθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 1500ῆς Ἐπετείου ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ Μεγάλου· καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀπροκαλύπτως ἐκφράζεται ἡ ἐλπίς, ὅτι ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι θὰ συνενωθοῦν ὑπὸ τὸν διάδοχον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Εἰς τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς δύναται νὰ προστεθῇ ἡ ἀπροσχημάτιστος πρόσφατος ἀπόπειρα καταλήψεως ὑπὸ τῶν Δυτικῶν χωρῶν εἰς τοὺς Ἄγιους Τόπους, μὴ ἀνηκόντων εἰς αὐτούς, καὶ ἡ συνενεπεία ταύτης σημειωθείσα ἐκεῖ ἀτυχῆς σύγκρουσις μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Παπικῶν. Ἐπίσης δὲ πρόσφατοι ἐκπομπῆ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Βατικανοῦ, διὰ τῶν ὁποίων ἐκαλεῖτο ἡ νεολαία γειτονικῆς χώρας («νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Καρδινάλιου Στέπινατς»), τοῦ ὁποίου ἡ πολιτεία κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου ἀποτελεῖ θλιβεράν σελίδα, διότι χιλιάδες τότε ὀλόκληροι Ὁρθοδόξων ἱερέων καὶ πολιτῶν ἐξωλοθρεύθησαν, χωρὶς νὰ ὑψώσῃ οὗτος καὶ τὴν ἐλαχίστην φωνήν διαμαρτυρίας.

Ἐκδηλώσεις τοιαῦται νομίζομεν ὅτι ἀποτελοῦν σφάλματα, πὸν ἀντιτίθενται εἰς τὰς ἀγαθὰς προθέσεις ὅλων καὶ τοῦ Πάπα Ἰωάννου. Καὶ παρεμβάλλουν δυσχερείας εἰς τὰς καταβαλλομένας καλοπίστους προσπάθειας διὰ τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν προσέγγισιν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἄμεσος ἀνάγκη.

Ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη προσφάτως νὰ προβῇ εἰς μερικὴν ἀναστολήν τῆς μεθοριακῆς διακινήσεως πρὸς Γιουγκοσλαβίαν. Καὶ ὡς ἐδηλώθη ἐπισήμως, τὸ μέτρον τοῦτο ἐλήφθη «χάρις εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ὁποία προέκυψεν ἐκ τῆς μελέτης καὶ ρυθμίσεως μερικῶν πρακτικῶν ζητημάτων», τὰ ὁποία προέκυψαν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως τῆς μεθοριακῆς ἐπικοινωνίας». Καὶ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν σαφέστερον καὶ εἰς μὴ διπλωματικὴν γλῶσσαν, ἡ Κυβέρνησις ἐξηναγκάσθη νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν κατόπιν τῆς διαπιστώσεως παραβιάσεων θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ὑπογραφείσης συμφωνίας καὶ τοῦ διενεργουμένου προπαγανδισμοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνυπάρκτου «Μακεδονικῆς μειονότητος».

Πρὸς τὸν αὐτὸν ἄλλως τε προδήλως σκοπὸν ἰδρύθη καὶ ἡ «Ἀνεξάρτητος Μακεδονικὴ Ἐκκλησία», παρὰ τὴν σημειωθείσαν ἀρχικῶς ἰσχυρὰν ἀντίστασιν τῆς Ἐπισήμου Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιτακτικὸν λοιπὸν προκύπτει τὸ συμπέρασμα διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς τὸν ὄψεως τῶν παραμεθορίων μας Μητροπόλεων ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῆς ἀμέσου πληρώσεως τῶν ὑπαρχόντων ἐφημεριακῶν κενῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἐνισχύσεως—ἠθικῆς καὶ ὁλικῆς—τῶν Μητροπόλεων, αἱ ὁποῖαι ἀντιμετωπίζουσιν, εὐφύχως καὶ μὲ ἀυτοθυσίαν, ἀλλὰ μὲ ἀνεπάρκειαν μέσων, τὴν ἐπιβουλὴν αὐτὴν. Οὔτε δισταγμοὶ χρειάζονται πρὸς ταῦτα οὔτε ἀμφιβολαί. Διότι εἶναι βέ-

βαιον, ὅτι εἰς τὰς καρδίας πὸν βασιλεύει ὁ Χριστός καὶ τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ βιώματα, ὁ δηλητηριώδης σπόρος τοῦ Κομμουνισμοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ριζοβολήσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ.

Ἡ Β' ἐν Βατικανῷ Σύνοδος.

Οἱ ἀνὰ τὴν ὑψηλίον ῥωμαιοκαθολικοὶ ἀρχιερεῖς προτρέπουν δι' εἰδικῶν ἐγκυκλίων τὰ ποιμνιά των νὰ μετέχουν τῶν διοργανουμένων πανδήμων δεήσεων, ὑπὲρ ἐπιτυχίας τῆς προπαρασκευαζομένης Β' ἐν Βατικανῷ ῥωμαιοκαθολικῆς «οἰκουμενικῆς» συνόδου, ἣτις πράγματι θὰ εἶναι εἰς σταθμὸς «εἰς τὰς δέλτους τῆς συγχρόνου ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ».

Ἄλλ' ὅμως ἡ Σύνοδος αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενον τῶν προσερχῶν οὐ μόνον τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν, ἀλλὰ καὶ παντὸς Χριστιανοῦ. Ὡς ἐδήλωσεν ὀρθῶς ὁ ἐν Ἀμερικῇ Πρόεδρος τῆς «Εὐαγγελικῆς καὶ Μετερθομισμένης Ἐκκλησίας» Dr. James Wagner, «ἐὰν ἀμελήσωμεν νὰ προσερχθῶμεν διὰ τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν Σύνοδον, οὐ μόνον θὰ ἀποδειχθῶμεν μικροὶ Χριστιανοί, ἀλλὰ ἔτι περισσότερον, μὴ Χριστιανοί».

Ἀληθῶς καὶ τὰ τέκνα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νὰ προσερχηθοῦν, ὅπως ὁ Θεὸς φωτίσῃ ἐκεῖνους, οἵτινες θὰ μετάσχουν τῆς Συνόδου αὐτῆς, ἵνα ἐννοήσουν ὅτι αἱ περὶ παπικοῦ πρωτείου ἀδιάλλακτοι ἀπόψεις καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Ῥωμαιοκαθολικισμοῦ ἐκ τοῦ πνεύματος τῶν Ἐπτὰ πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων οὐδόλως ἐννοεῖ τὴν προπαρασκευηθῆναι τοῦ ἐδάφους πρὸς ἔνωσιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ἀληθῶς ἡ Β' ἐν Βατικανῷ Σύνοδος θὰ εἶχε κοσμοῖστορικὴν σημασίαν, ἂν, ὡς ἐσημείωσεν ὁ διεθνοῦς φήμις Καθηγητῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, οἱ πατέρες αὐτῆς καθοδηγούμενοι, οὐχὶ ὑπὸ ἁμαρτωλῶν κοσμικῶν διαθέσεων, ἐφωτίζοντο ἄνωθεν νὰ «συντελέσουν εἰς τὴν διάνοξιν, κατὰ τὴν μοναδικὴν αὐτὴν εἰς τὴν ἐποχὴν μας εὐκαιρίαν, ἂν μὴ πρὸς ἔνωσιν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον πρὸς συννενόησιν καὶ ἐνότητα». Ὅθεν ἂς προσερχηθῶμεν θερμῶς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ τούτου.

Ὁ «κοινωνικὸς Χριστιανισμὸς».

Πολὸς λόγος ἐγένετο ἐσχάτως εἰς τὸν Τύπον, ἐὰν ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι «κοινωνικὸς» καὶ «πρακτικὸς» ἢ ἐὰν ἀποκαλύπτῃ μόνον τὴν ἀλήθειαν. Οἱ ἀρνηθέντες τὴν δυνατότητα τῆς συνθέσεως τῆς ἀντιθέσεως ταύτης ἐν ὀνόματι τοῦ γνήσιου ὀρθοδόξου πνεύματος λησμονοῦν, ὅτι ἀκριβῶς τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον πνεῦμα, ὡς εἰδοποιὸν γνώρισμα, ἔχει τὴν ἐναρμόνισιν πλείστον πολιτικῶν καὶ διαλεκτικῶν ἀντιθέσεων ἑπομένως καὶ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ πνεύματος τῆς Μαρίας καὶ τοῦ πνεύματος τῆς Μάρθας.

Ὡς ἐκ τούτου τὸ περὶ «κοινωνικοῦ Χριστιανισμοῦ» σύνθημα μόνον ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς οὐσίας τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἠδύνατο νὰ καταπολεμηθῇ. Βεβαίως ὁ «κοινωνικὸς Χριστιανισμὸς εἶναι ὅλος ἀπόβλητος, ὅταν ὑπαγορεύηται ὑπὸ μίας ἀπλῆς ἠθικῆς καὶ πολιτιστικῆς προσπαθείας προτεσταντικοῦ χαρακτῆρος

καὶ δὲν ἐκπηγάξῃ ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας, ἣτις δημιουργεῖ εἰς ἡμᾶς τὴν συνείδησιν τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· ὅπερ δὲν εἶναι ἀπλῶς τὸ ἄθροισμα τῶν ζώντων καὶ τῶν τεθνεώτων πιστῶν, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐμφυχουμένη ὁργανική ἐνότης αὐτῶν. Ἐντὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸ ἐν μέλος πρέπει νὰ προνοῇ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Κατὰ τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουν τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον πνεῦμα, ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ δρᾷ κοινωφελῶς ἐν τῇ κοινῳνίᾳ: «Ὁ μὲν σοφίαν κοσμεῖται δι' ἔργων ἀγαθῶν· ὁ δὲ λειτουργίαν λαμπρότητος ἐπιτελεῖσθω· κοινωνεῖται δὲ τοῦ λόγου πιστὸς τῷ ἀμνήτῳ καὶ σκορπιζέτω τὸν πλοῦτον πένησιν ἄλλος». Ἄλλως τε διὰ τοὺς προσεκτικῶς ἀναγινώσκοντας τὴν Ἁγίαν Γραφήν ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια δὲν εἶναι μόνον ὑπόθεσις θεωρητικὴ ἀλλὰ καὶ πρακτικὴ. Δι' αὐτὸ ἐν τοῖς ἱεροῖς Ἐδωγελίοις γίνεται λόγος περὶ τοῦ «π ο ι ο ὦ ν τ ο ς τὴν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. γ', 21) καὶ περὶ τοῦ «π ο ι ο ὦ ν τ ο ς καὶ διδάσκοντος» (Ματθ. ε', 19). Ὅθεν ἄς κρατῶμεν τὴν Ὁρθοδοξίαν μαζ μακρὰν πάσης ἀπαραδέκτου μονομερείας καὶ ἐκκεντρικότητος.

«Πειστικὴ ἀπολογία τῶν χριστιανικῶν ἀπόψεων».

Τὸ γεγονός τῆς συμπληρώσεως ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Νικολάου Λούβαρι συνέπεσε σχεδὸν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἀξίεπαινον ἐκδοσιν τοῦ πρώτου τόμου μελετῶν καὶ στοχασμῶν του, ἀναφερομένων εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν καθ' ὄλου Θεολογίαν, ὑπὸ τὸν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἐπιλεγέντα συμβολικὸν τίτλον «Συμπόσιον ὁσίων».

Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀκρατῶν καὶ ἀναγνωστῶν του εἶχον παρακαλέσει τὸν διαπρεπῆ Καθηγητὴν, ὅπως δημοσιεύσῃ εἰς τόμους τὰ κυριότερα ἐκ τῶν ἄρθρων του, διαλέξων καὶ ῥαδιοφωνικῶν ὁμιλιῶν του. Καὶ πράγματι, ὁ Νικόλαος Λούβαρις, ὄλιγον πρὸ τοῦ θανάτου του, εἶχε συγκεντρώσει ταῦτα εἰς φακέλλους, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.

Ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία», τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ Νικολάου Λούβαρι, ὅστις «ἐκράτησε ὑψηλὰ τὴν σημαίαν τοῦ πνεύματος, βαλλόμενος καὶ ἀπὸ τοὺς ἀριστεροὺς ὡς φωτισβέστης, καὶ ἀπὸ τοὺς δεξιούς ὡς ἐπικίνδυνος νεωτεριστής», καὶ θέλουσα νὰ ὑποβοηθήσῃ τόσον τὴν ἀπολογητικὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ τὴν ἐκ τῶν δεσμιῶν τοῦ ὄλισμοῦ χειραφεσίαν τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἀπεφάσισε τὴν εἰς μικροὺς τόμους ἐκδοσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συλλογῆς. Ὡς σημειοῖ ἐν τῷ Προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» Καθηγητὴς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, αἱ δημοσιευόμεναι μελέται καὶ ὁμιλίαι τοῦ Λούβαρι, «ἀπευθυνόμεναι κυρίως πρὸς τὰς τάξεις τῶν διανοουμένων, ὅτινες οὐχὶ σπανίως παρασύρονται ὑπὸ τῆς λάμψεως τῶν ψευδῶν εἰδώλων τῶν χρόνων μας, ἀποτελοῦν θαυμαστὴν καὶ πειστικὴν ἀπολογίαν τῶν χριστιανικῶν ἀπόψεων, τὰς ὁποίας ὁ Λούβαρις ἐγγνώριζε νὰ ἐμφανίσῃ ὡς τὰς μόνας ἱκανὰς νὰ

ικανοποιήσουν τὰς ἐνδομύχους ἐφέσεις καὶ ἀνάγκας τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου».

Καὶ εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ δέοντος.

Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως τὸ γεγονός, ὅτι δι' ἐξαπολυθείσης προσφάτως παπικῆς διατάξεως ἡ ἐκμάθησις τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης καθίσταται ὑποχρεωτικὴ διὰ πάντα ὡμαιοκαθολικὸν κληρικόν, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ καταστῇ κάτοχος πανεπιστημιακοῦ πτυχίου φιλοσοφίας καὶ θεολογίας.

Ὁ σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι ἡ πλήρης κατανόησις τῶν ἐλληνικῶν πηγῶν τῆς φιλοσοφίας, τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῶν λειτουργικῶν θησαυρῶν, καὶ τῶν κειμένων τῶν Πατέρων τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι μία τοιαύτη ἀπόφασις τιμᾷ τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην. Ἐν ἑσθῆ, ὅπως ἡ μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν μεγαλυτέρα ἐπαφὴ τοῦ ὡμαιοκαθολικοῦ κλήρου συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτιμῆσῃ ὁστος τὸ ὀρθόδοξον δημοκρατικὸν πνεῦμα, ὅπερ σδδὸλως συμβιβάζεται πρὸς τὸ παπικὸν πνεῦμα. Ἡ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ἐπαφὴ τῶν Δυτικῶν δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς γνώσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ δέοντος.

Δεῖγμα τῆς ἀφελείας.

Χαρακτηριστικὸν δεῖγμα τῆς ἀφελείας, ἣτις συνοδεύει τὸ καθ' ὄλου ἀθείστικόν πνεῦμα, εἶναι τὸ ἐξῆς: Τὸ Σοβιετικὸν περιοδικὸν «Θρησκεία—Ἐπιστήμη», εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Ἰανουαρίου 1962 δημοσιεύει ἐντυπώσεις τοῦ κοσμοναύτου Τιτόφ ὑπὸ τὸν τίτλον «Συνήτησα τὸν Θεόν;» Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιστροφῆς του περὶ τὴν γῆν εἶχε συλλάβει μίαν ἰαπωνικὴν ἐκπομπήν, ὁμιλοῦσαν περὶ Θεοῦ: «Θὰ ἤθελα νὰ τοὺς ἀπαντήσω, εἶπεν, ἀλλ' ἐσκέφθην: Εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ μία τοιαύτη ἐνέργεια; Ἴσως νὰ νομίσουν, ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς ὁμιλεῖ... Οὐδένα συνήτησα εἰς τὸ ἀγανὲς διάστημα. Ἐφαξα τὸν οὐρανὸν παντοῦ. Πουθενὰ δὲν ἦδρον οὔτε Θεός, οὔτε Ἀγγέλους...!»

Εἶναι πράγματι θλιβερόν, ὅτι ἐν τοσοῦτον μέγα ἐπιστημονικὸν κατόρθωμα συνδυάζεται, μετὰ τοςαύτης ἀφελείας καὶ πνευματικῆς δουλείας καὶ ἀφροσύνης, ἀναλόγου πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχει ὑπ' ὄφιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅταν λέγῃ: «Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι Θεός».

Συνεπῆς στάσις.

Συχνάκις γίνεται λόγος περὶ τοῦ κατὰ πόσον οἱ σύγχρονοι χοροὶ συμβιβάζονται πρὸς τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα. Τὸ ζήτημα τοῦτο διαφωτίζεται πλήρως ἐξ ἑνὸς προσφάτου χρονολογήματος τοῦ γνωστοῦ δημοσιογράφου κ. Π. Παλαιολόγου, ὅστις πᾶν ἄλλο ἢ προκατελιμμένους ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ θεωρηθῇ. «Ἡ παντοκρατορία τοῦ χοροῦ, -γράφει-, ἐγινε ἀκατάλυτη ἀπὸ τότε ποὺ τάχθηκε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀφροδίτης...»

Ἄς λέγε ὁ χορός γιὰ τὸν χορό. Σπάνιο τὸ φαινόμενο. Ἄν χορεύαμε μόνο γιὰ τὴν ἁρμονία καὶ τὸν ρυθμό, τότε θὰ βρῖσκαμε ἱκανοποίηση χορεύοντας καὶ μὲ πρόσωπα ποὺ ἀνήκουν στὸ ἴδιο φύλο μὲ τὸ δικό μας. Ἡ, θὰ μᾶς εὐχαριστοῦσε ὁ χορός μὲ τὴν ἀδελφή μας, μὲ τὴ μητέρα μας... Ἐλεεινὸ ὄμως τὸ θέαμα ἄντρα, ποὺ χορεύει μὲ ἄντρα. Ἀνούσιος ὁ χορός μὲ πρόσωπα ποὺ μᾶς συνδέει στενὴ συγγένεια, ἢ ἄλλα ποὺ τὰ καλοῦμε μὲν γιὰ λόγους κοινωνικούς, κάποτε καὶ ἀνθρωπιστικούς, στὸ χορό, ἢ μορφῆ ὁμως, ἢ ἡλικία, ἢ σωματικὴ τους διάπλασις τὰ τοποθετοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ ἐρωτικό μας μᾶς ἐνδιαφέρον... Ἀναγνωρίστε το: Μεγάλος μεσάζων τῆς Ἀφροδίτης ὁ χορός... Εἶναι ἀκόμα ἢ πῖστα τοῦ χορεῦ βωμός τῆς ἐρωτικῆς ἐλευθερίας. Ὅσα ἐπιτρέπονται μέσα σ' αὐτήν, ἢμποροῦν νὰ σοῦ στοιχίσουν τὴν ὑπόληψη, ἀκόμα καὶ τὴ ζωὴ, ὅταν τελεσθοῦν χωρὶς χορευτικὸ ρυθμό. Θὰ σᾶς γιουχαῖσουν τὰ πλήθη, καὶ θὰ ὀδηγηθῆτε στὸ τμήμα ἡθῶν, ἂν δὲν προλάβῃ νὰ σᾶς πιστολογήσῃ ὁ σύζυγος. Ἡ ἀκαμψία ὁμως κάμπτεται μόλις μπῆτε στὸ ἱερὸ τῆς ἐλευθερίας, ὅπου ὁ διακόπτης γυρίζει στὸ ἡμίφως...».

Ποίαν ἄλλην μαρτυρίαν θέλομεν; Τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἐπιφυλάξεις διὰ τὰς πλείστας τῶν σημερινῶν χορευτικῶν διασκεδάσεων δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐχθρότητος πρὸς τὴν χαρὰν ἢ τὴν ἀληθῆ ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ συνεπῆς στάσις, ἀπορρέουσα ἐκ ρεαλιστικῆς καὶ οὐχὶ οὐτοπιστικῆς ἐκτιμήσεως τῆς σημερινῆς καταστάσεως καὶ πραγματικότητος.

Ἀνάγκη συστηματικῆς ἀντιδράσεως.

Ἡ ἀνωτάτη συνομοσπονδία συλλόγων γονέων μαθητῶν Ἑλλάδος λίαν ἀξιεπαίνως ὑπέβαλε μηνύσεις κατὰ ἰδιοκτητῶν κινηματογράφων καὶ συγχρόνως διὰ ἀνακοινώσεώς της διαμαρτύρεται, διότι συνεχίζεται ἡ ἐμφάνισις ἀσέμνων φωτογραφιῶν εἰς προθήκας κινηματογράφων.

Νομίζομεν, ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς συνομοσπονδίας ταύτης πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν πᾶσαι αἱ ὄργανώσεις καὶ ὀργανωμένοι τάξεις τῆς πατρίδος μας. Μόνον μία συνεχῆς ἐκστρατεία καὶ διαμαρτυρία καὶ συστηματικὴ ἀντίδρασις ἐναντίον τῶν ἀσυνειδήτων κινηματογραφιστῶν, καὶ ἡ διὰ παντός μέσου διάσπασις τῆς συμμαχίας αὐτῶν μετὰ τῶν ἐχόντων ἐλαστικὴν συνείδησιν ἁρμοδιῶν, θὰ ἐξουδετερώσῃ ἕνα ἐκ τῶν πλέον φθοροποιῶν παγόντων, ὅτινες τὰ μέγιστα συμβάλλονται εἰς τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν πλείστον νέων διὰ τῆς προβολῆς κινικῶν σκηνῶν καὶ χυδαίων αἰσθητικῶν ἱκανοποιήσεων.

Πρὸς ἀνεύρεσιν ἀγνῆς ψυχαγωγίας.

Ἐν συνεχείᾳ παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ φίλμ τῆς ἐβδομάδος» ἀξιέπαινον δελτίον, ὅπερ ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις μερίμνη ἑτεροδόξου περιοδικοῦ, διὰ νὰ πληροφωρῇ τοὺς Ἕλληνας περὶ τοῦ ἠθικοῦ ποιοῦ τῶν προβαλλομένων κινηματογραφικῶν ταινιῶν, ἐνισχύει τὴν πολλὰκις διατυπωθεῖσαν ἀπὸ τῆς παρούσης στήλης ἄποψιν, ὅτι ὁ ῥόλος τῆς κριτικῆς τὰ κινηματογραφικὰ ἔργα ἁρμοδίας κριτικῆς

ἐπιτροπῆς δέον νὰ γίνῃ πλέον ἐνεργὸς καὶ οὐσιαστικὸς.

Ὅταν ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐπισχυθῇ διὰ προσώπων ἐκπροσωποῦντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ὀγιεῖς παραδόσεις ἡμῶν, οὐ μόνον θὰ θεωρῆ ἀπαραδέκτους πολλὰς δυσώδεις κινηματογραφικὰς ταινίας, αἵτινες δυστυχῶς σήμερον προβάλλονται ἐλευθέρως εἰς τὰς αἰθούσας τῶν ἐλληνικῶν κινηματογράφων, ἀλλὰ καὶ θὰ δύναται δι' εἰδικοῦ φυλλαδίου ἢ περιοδικοῦ, διεπομένου ὑπὸ καθαρῶς ἐλληνορθόδοξων καιτηρίων, νὰ προσανατολίξῃ ὅπως ἐν ὄψει περὶ τοῦ ποιοῦ τῶν προβαλλομένων ταινιῶν καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ διαφωτίξῃ καὶ καθοδηγῇ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς νέους πρὸς ἀνεύρεσιν ἀγνῆς καὶ ὀγιῶς ψυχαγωγίας.

Παρήγοροι καὶ ἀποκαλυπτικαί.

Ἐσημειώσαμεν ἤδη ὡς εὐτυχῆ ἐνέργειαν, ἐμφυχοῦσαν καὶ φιλοτιμούσαν τοὺς ζηλωτὰς κληρικούς, τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπονομῆν εὐαρεσκείας εἰς τὸν ἱεροκλήρικα Πρεβέζης Φιλάρετον Βιτάλην, ὡς καὶ τὴν διὰ τοῦ παρόντος φύλλον ἀνακοινουμένου πρὸς τὸν ἱεροκλήρικα Ἡλείας Γεωργανὸν Παρασκευόπουλον. Καὶ ἐν συνεχείᾳ, θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ ἐξάρωμεν τὴν τοποθέτησιν ὡς Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου Προκόπη, «ἀρίστου κληρικοῦ καὶ ἐπιλεγέντος μετὰ προσεκτικῆν παρατήρησιν», κατὰ τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν.

Ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειαι τοιαῦται, ὡς καὶ ἡ σημειωθεῖσα ἐπίσκεψις τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβραῶν, πρὸς παραμυθίαν τῶν κρατουμένων, εἶναι παρήγοροι καὶ ἀποκαλυπτικαί, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναρρησεῶς του ἕνα νέον πνεῦμα ἀρχίζει νὰ πνέῃ εἰς τὰ τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας μας. Καὶ ὅτι, ὅπως ἔλεγεν ὁ Κοραῆς, τοῦ λοιποῦ «μία μόνον ἀνισότης θὰ εἶναι ἀνεκτὴ, ἢ διαφορά στὴν ἀρετῇ. Καὶ μία πλεονεξία, ἢ συνείρησις νὰ ὠφελῇ κανεὶς περισσότερο τοὺς ἄλλους».

Συμφιλίωσις.

Ἀπὸ τὰς εἰς ἄλλην στήλην τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευομένας εἰδήσεις προκύπτει ὅτι ἐπῆλθε συμφιλίωσις καὶ ἐξομάλωσις τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς λεγομένης «Μακεδονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἡ τελευταία ἰδρύθη, ὡς γνωστόν, τὸ 1958 δι' ἀποσπάσεως τῶν τριῶν ἐν τῇ Γιουγκοσλαβικῇ Μακεδονίᾳ ἐπαρχιῶν ἀπὸ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἀνακηρύξεώς των κατὰ πραξικοπηματικὸν καὶ ὅλως ἀντικανονικὸν τρόπον εἰς ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν. Ἡ πρώτη ἐπαφὴ μεταξὺ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν δύο πλέον ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔγινε τὴν 12 Ἀπριλίου 1959 εἰς τὰ Σκόπια κατὰ τὴν ἐκεῖθεν διέλευσιν τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γεωργανοῦ, ὅστις μετέβαινε εἰς προσκόνησιν τῶν Ἁγίων Τόπων. Ὀλίγον τι βραδύτερον, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1959, ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἠσχολήθη μὲ τὸ ζήτημα τῆς «Μακεδονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας». Εἰς τὴν σχετικὴν ἀπόφασίν της δια-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνελθοῦσα κατὰ τὰς τακτάς ἡμέρας συνεδριῶν ἠσχολήθη περὶ διάφορα θέματα τρεχούσης φύσεως.

— Ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπεφασίσθη ὅπως τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωπήσῃ εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ τὴν 22αν Μαρτίου συνερχόμενον συνέδριον τῆς Ἐπιτροπῆς Μεταναστεύσεως καὶ Προσφύγων ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων.

— Πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἡλείας κ. Γερμανὸν ἐκοινοποιήθη τὸ κατωτέρω ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' οὗ ἀπονέμεται ἡ εὐαρέσκεια αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Γερμανὸν Παρασκευόπουλον.

Ἀριθ. { Πρωτ. 167
Διεκπ. 159 } Ἀθήνησι τῇ 15ῃ Φεβρουαρίου 1962

Πρὸς

τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἡλείας κ. Γερμανόν,

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ πολλῆς ἱκανοποίησεως ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐν γένει κηρυκτικῆς καὶ κατηχητικῆς ἐργασίας ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου ἕως 31 Δεκεμβρίου 1961, τοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ ὑμῶν Μητροπόλει διακονούντος ὡς Ἱεροκήρυκος Ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Παρασκευοπούλου, συνωδᾷ τῇ ὑποβληθείσῃ διὰ τὸνὸν π' ἀριθ. Πρωτ. 129/12-1-1962 ὑμετέρου ἔγγραφου ἐκθέσει αὐτοῦ.

Συνοδικῇ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως διαβιβάσῃτε αὐτῷ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν ὄλην αὐτοῦ πνευματικὴν ἐργασίαν. Ἐπὶ τοῦτοις κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός, Προεδρεύων
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος Κύριλλος
- † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Πολύκαρπος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας.

πιστώνει ὅτι «αἱ ἐπαρχίαι Σκοπίων, Ἀχρίδος καὶ Βιτωλίων καὶ Ζλετόβου καὶ Στρομνίτης ἀπεχωρίσθησαν εἰς ἀνεξάρτητον Μακεδονικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν» καὶ ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐπανέστησαν ἰσχύονσαι αἱ διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας. Ἡ λεγομένη «Μακεδονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» ἐδέχθη ὁμοθυμαδὸν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1959 τὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς ὑποδείξεις τῆς Σερβικῆς Ἱεραρχίας περὶ τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς «Μακεδονικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας». Κατόπιν τούτου ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανός, ἀσφαλῶς τῇ ὑποδείξει ἐξωκκλησιαστικῶν παραγόντων, μετέβη τὴν 18 Ἰουλίου 1959 εἰς τὰ Σκόπια, ὅπου τὴν ἐπομένην χειροτόνησε τὸν ἀρχιμανδρίτην Κλήμεντα εἰς ἐπίσκοπον Βιτωλίων

Ἁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ἐδέχθη κατ' ἐπανάληψιν τοὺς παρ' αὐτῷ Θεοφιλεστάτους Βοηθοὺς Ἐπισκόπους, πρὸς τοὺς ὁποίους ἔδωκεν καταλλήλους ἐντολὰς καὶ ὁδηγίας περὶ διαφόρων θεμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὡσαύτως ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τοὺς διευθυντὰς διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὀργανισμῶν καὶ Ὑπηρεσιῶν. Ἐδέχθη ὡσαύτως διαφόρους Ἐπιτροπὰς, Προϊσταμένους Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια καὶ ἐπελήφθη περὶ ποικίλα θέματα ἐκκλησιαστικῆς φύσεως.

— Εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον προσήλθον καὶ ὑπέβαλον εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χρυσόστομον συγχαρητήριους εὐχὰς πολλὰι πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ προσωπικότητες, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίων καὶ ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν, Ἀνώτατοι Κρατικοὶ Ὑπάλληλοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

— Ὡσαύτως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων ΟΔΕΠ-TAKE.

— Τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομον ἐξεπροσώπησαν εἰς διαφόρους τελετὰς καὶ ἑορτὰς οἱ Θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, ὡς κατωτέρω εἰδικώτερον ἀναγράφεται.

— Τῇ 23ῃ Μαρτίου ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος ἐδέχθη Ἰνδὸν Ἱεραπόστολον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὰς κρατούμενας εἰς τὰς Φυλακὰς Ἀβέρωφ καὶ παρηκολούθησεν τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τῶν Φυλακῶν, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἀπηύθυνεν πρὸς αὐτὰς λόγους Καρτερίας καὶ πίστεως. Ἀκολουθῶς προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

— Τῇ 24ῃ Μαρτίου ἡ Α. Μακαριότης παρηκολούθησε ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν τὴν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ Ἐπετείῳ γενομένην ἐπίσημον τελετὴν.

— Τῇ 25ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας, προέστη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Ἐπισήμου Δοξολογίας, παρουσία τῶν Α. Α. Μ. Μ. τῶν Βασιλέων, τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη ἐν τῇ Αἰθούσῃ

καὶ Πρόεσπας. Ἡ πράξις αὐτῇ ἀπετέλεσε πλήρη ἀναγνώρισιν τῆς λεγομένης «Μακεδονικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας». Μετὰ ταῦτα ὁμοῦ αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐψυχράνθησαν, διότι οἱ διοικοῦντες τὴν λεγομένην «Μακεδονικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν» ἠθέτησαν τὴν ὑπόσχεσίν των, ὅτι θὰ ἐφαρμόσουν ὅλας τὰς ὑποδείξεις τῆς Σερβικῆς Ἱεραρχίας περὶ τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ. Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐξωμαλύνθησαν τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου, ὅτε ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων κ. Δοσίθεος μετέβη εἰς Βελιγράδιον, ὅπου ἐφιλοξενήθη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ.

Αὐταὶ εἶναι αἱ φάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας διήλθον μέχρι σήμερον αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποσχισθείσης αὐτῆς «Μακεδονικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας».

Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῆς ἐπισημοῦ ἑορτῆς ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ Ἐπετειῇ τῆς 25ης Μαρτίου.

— Τῇ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Ὑπουργὸν Προνοίας κ. Στράτον, μεθ' ὃν ἔσχε συνεργασίαν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ἐνδιαφερόντων τῆν Ἐκκλησίαν.

Αὐθημερὸν προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ.

— Τῇ πρωτῇ τῆς 28ης Μαρτίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὸ ἐν Χολαργῷ Πεντάγωνον ἔνθα ἔσχε μακρὰν συνεργασίαν μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γ.Ε.Ε.Θ.Α. Ἀντιστρατήγου κ. Φροντιστῆ, παρισταμένω καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τοῦ Γ.Ε.Σ. ἀντιστρατήγου κ. Καρδαμάκη, Γ.Ε.Α. ἀντιπετάρχου κ. Μαργαρίτη καὶ Γ.Ε.Ν. ἀντιναύρχου κ. Κιοσσέ. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν, διαρκέσασαν ἐπὶ ὥραν περίπου, ἐξητάσθησαν διάφορα θέματα ἀναγόμενα εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Στρατεύματος, τὴν ὁργανώσιν θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας, ὡς ἐπίσης καὶ διάφορα ζητήματα ἔθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιεχομένου.

Αὐθημερὸν ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὰ Γραφεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος καὶ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας Ἐργατῶν κ. Φ. Μακρῆν.

— Τῇ 30ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημοτριαδείου Κληροδοτήματος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐδέχθη τὸν ὑπουργὸν κ. Μάρτην, τὸν τ. ὑπουργὸν κ. Βογιατζῆν, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μᾶρκον Σιώτην, τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Λιβάνου καὶ διάφορα Σωματεία.

— Τῇ 31ῃ ἐδέχθη τὸν κ. Νομάρχην Ἀττικῆς καὶ τὴν Μάναν τοῦ Στρατιώτου.

**

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης κ. Χρυσόστομος κατὰ τοὺς παρελθόντας μῆνας Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον, ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς ἱεροὺς Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

— Τῇ 3ῃ Φεβρουαρίου, ἐντολῇ τοῦ Τοπότηρη τοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ, προέστη τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τοῦ Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Παπαδοπούλου, Προέδρου Ἐπιτροπῆς Ποντιακῶν Μελετῶν, τῆς Διευθυντοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ Ἐφημερίου τοῦ Ἀμαλίου Ὁρφανοτροφείου, εἰς Ἅγιον Νικόλαον Καλλιθέας Ἀθηνῶν, προσφωνήσας δι' ὀλίγων τὸν μεταστάντα.

— Τῇ 11ῃ, συνελειτούργησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Τοπότηρη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος καὶ ἔλαβεν, ἐν συνεχείᾳ, μέρος εἰς τὴν Τεσσαρακονθήμερον Μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Θεοκλήτου, ἀκολουθῶν δὲ μετέβη εἰς τὸ Αὐτὸ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, ἔνθα ὁ τάφος τοῦ μεταστάντος, καὶ ἐτέλεσεν ἐπ' αὐτοῦ Ἐπιμνημόσυνον Τρισάγιον.

— Τῇ 14ῃ παρέστη, μετὰ τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν, εἰς τὸ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν τελεσθῆν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου τοῦ Β', τοῦ ἀπὸ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου.

— Τῇ 17ῃ παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ ὡς ἄνω ἱερῷ ναῷ τελεσθῆσαν Ἐνθρόνισιν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου.

— Τῇ 19ῃ, ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον, παρηκολούθησε τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» δοθεῖσαν διάλεξιν τοῦ κ. Ι. Φραγκιδάκη, μεθ' ἧς «Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς».

— Τῇ 23ῃ, ὁμοῦ μετὰ τῶν θεοφιλ. Ἐπισκόπων Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, προέπεμψε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον, εἰς τὸν Ἀερολιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ, μεταβάντα εἰς Καβάλαν πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

— Τῇ 26ῃ, ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος τοῦ μεταστάντος ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Θεοκλήτου, μετέ-

βη, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸν ἐν τῷ Ἀφ Νεκροταφίῳ τῶν Ἀθηνῶν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιεράρχου καὶ ἐτέλεσεν ἐπ' αὐτοῦ Ἐπιμνημόσυνον Τρισάγιον.

— Τῇ 10ῃ Μαρτίου παρέστη εἰς τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τῶν Γραφείων τῆς ἀρτισυστάτου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς ἐν Πειραιεῖ (Τρύφωνος Μουτσοπούλου, Πασαλιάνι).

— Τῇ 11ῃ, χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὸν Κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ χωρίου «Ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός».

— Τῇ 16ῃ ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Α' Στάσις) εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νέου Ψυχικοῦ.

— Τῇ 17ῃ προέστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μνημοσύνου τοῦ Δήμου Πειραιῶς εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ τῇ «Ἡμέρᾳ τῶν Νεκρῶν», παρουσίᾳ τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν.

— Τῇ 23ῃ ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Β' Στάσις) εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Παλαιοῦ Ψυχικοῦ.

— Τῇ 24ῃ ἐξεπροσώπησε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον εἰς τὴν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἡμῶν παλιγγενεσίᾳ τελετῇ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Τῇ 25ῃ ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ πανηγυρίζοντα ἱερὸν Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας.

— Τῇ 30ῃ ἐχοροστάτησεν καὶ ὠμίλησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Γ' Στάσις) εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου «Φανερωμένης» τοῦ Χολαργοῦ.

**

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τοὺς λήξαντας μῆνας Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησε κατὰ Κυριακὰς καὶ ἑορτάς εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

— Τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῇ 13ῃ Μαρτίου μετέσχε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῇ 14ῃ Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὴν ἐν τῷ «Κέντρῳ Κωνσταντινουπολιτῶν» διάλεξιν τοῦ κ. Θεοδ. Ζύδη.

— Τῇ 16ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου (Α' Στάσις).

— Τῇ 18ῃ Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ Ἡρώου Χολαργοῦ.

— Τῇ αὐτῇ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Προφήτου Ἡλιοῦ-Παγκρατίου κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ, εἰς ὃν ἐχοροστάτησεν ὁ Μακαριώτατος.

— Τῇ 22ᾳ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῇ αὐτῇ παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῆς Ἐταιρείας Προστασίας Ἀνηλίκων.

— Τῇ 23ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίας Βαρβάρας-Πατησίων κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου (Β' Στάσις).

— Τῇ 25 Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Προσκοπικῶν Συστημάτων Βύρωνος ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Ἐπετειῆς.

— Τῇ 30ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Νικολάου Ἀχαρνῶν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου (Γ' Στάσις).

**

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἐλειτούργησε καὶ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῇ 6ῃ Μαρτίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἑορταστικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑρωπαϊκῆς Κινήσεως Νέων ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου Παρνασσός, γενομένην παρουσίᾳ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου, τῆς Α.Υ. τοῦ Πρίγκηπος Πέτρου καὶ μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

— Τῇ 7ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐκκλησ. Συμβουλίου Βουλγαγιμένης.

— Τῇ 16ῃ Μαρτίου προέστη τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Κωνσταντίνου Γλυφάδας.

— Τῇ 17ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐτέλεσε τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ἐν τῷ Β' Νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν καὶ ὠμίλησε καταλλήλως.

— Τῇ 18ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προέστη τῆς κηδείας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἱερέως Ἰωάννου Μουρούλη καὶ ὠμίλησε καταλλήλως.

— Τῇ 23ῃ Μαρτίου εὐρισκόμενος εἰς Γενεύην προέστη τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς συναθροισθέντας ἐν τῷ Ῥωσικῷ Ὁρθοδόξῳ Ναῶ.

— Τῇ 25ῃ Μαρτίου προέστη τῆς δοξολογίας ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἐπετείῳ ἐν Γενεύῃ.

— Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ τὸ ἀπόγευμα μεταβὰς εἰς Ζυρίχην προέστη ἐκεῖ τῆς Δοξολογίας ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἐπετείῳ καὶ ὠμίλησεν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν ἐξ Ἑλλάδος ἐργατῶν.

— Τῇ 30ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησε εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ταξιάρχων Πύλης Ἀγορᾶς (Γρηγορούσης).

— Τῇ 31ῃ Μαρτίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησ. Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Ν. Σμύρνης.

Θεολογικὴ Σχολή. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 19.1.1962 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Θεολογίας ὁ κ. Κωνσταντίνος Ἰω. Μερεντίτης, ὑφηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ γυμνασιάρχης ὑποβαλὼν ἐναίσιμον διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ὁ Ἰουδαῖος λόγιος Ἀρτάπανος καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ (Γλωσσικὸν φιλολογικὸν καὶ θρησκευτικὸν ὑπόμνημα εἰς κείμενα τῆς ἑλληνιστικῆς γραμματείας)». Ἐν Ἀθήναις 1961.

— Ἐπίσης κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2.3.1962 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ ὁ ἱεροδιάκονος κ. Ἰάκωβος Σ. Τενεδιός, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ὑποβαλὼν ἐναίσιμον διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ὁ θεὸς Βάαλ ἐν τῷ πνεύματι τῆς Οὐγαρίτ. Ἡ λατρεία αὐτοῦ παρὰ τοῖς Χαναναίοις καὶ ὁ ἀγὼν τῶν προφητῶν τοῦ Γιαχβὲ κατ' αὐτῆς». Ἀθήναι 1962.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων κ. Δοσίθεος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πρωθιερέως Νέστορος Ποπόφσκι, ἐφιλοξενήθη ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας εἰς Βελιγράδιον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῶν Σέρβων κ. Γερμανοῦ.

Καθ' ἃ ἔγραψεν ὁ Τύπος τοῦ Βελιγραδίου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων κ. Ντομπρίβογε Ραντοσάβλεβιτς ἐδέχθη τὴν 8ην Φεβρουαρίου ἐ. ἐ. «τὸν Πατριάρχην τῆς Σερβικῆς καὶ τῆς Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας κ. Γερμανὸν καὶ τὸν Μητροπολίτην τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Δοσίθεον».

«Ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἐξήρην ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ τὴν σημασίαν τῆς παρουσίας ἐπισκέψεως τοῦ Μητροπολίτου κ. Δοσίθεου, ἡ ὁποία θὰ συμβάλῃ, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὴν σύσφιξιν τῆς ἐνότητος τῆς Σερβικῆς καὶ τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπερ εἶναι ὠφέλιμον καὶ διὰ τὸ κράτος μας. Διὰ τῆς καλῆς θελήσεως καὶ τῶν μελλοντικῶν ἐπαφῶν, εἶπεν ὁ Πατριάρχης κ. Γερμανός, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιλυθῶν πρὸς ὄφελος ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τὰ ζητήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποία ἀνακύπτουν εἰς τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις.

«Ὁ Μητροπολίτης κ. Δοσίθεος ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἰωσήφ Μπρόζ Τίτο καὶ τὰς λαϊκὰς ἀρχὰς διὰ τὴν βοήθειαν εἰς τὴν ἰδρυσίν τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν δράσιν της. Οὗτος ἠψυχίσθη τὸν Πατριάρχην κ. Γερμανὸν καὶ τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου

Ἐκκλησίας. διότι ἐπέτρεψαν νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς θέσεως τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

«Ὁ ὑπουργὸς Ντομπρίβογε Ραντοσάβλεβιτς, μέλος τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου ἀνέφερον ὅτι αἱ λαϊκὰ ἀρχαὶ ἐχαιρέτησαν τὴν τοιαύτην ὀργάνωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει ἐθνικὴν ἰσοτιμίαν καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν. Οὗτος ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ὅπως αἱ σχέσεις μεταξύ τῆς Σερβικῆς καὶ τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀναπτύσσονται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπιτευχθείσης λύσεως».

— Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐδέχθη τὴν 23ην Δεκεμβρίου 1961 τὸν ἐν Βελιγράδιῳ Ἑλληνα πρέσβυν κ. Δημήτριον Νικολαρεῖζην, μετὰ τοῦ ὁποίου συνὼμιλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀποστολῆς νέων μοναχῶν εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει σερβικὴν Μονὴν τοῦ Χειλανταρίου.

— Τὴν 11ην Ἰανουαρίου ἐ. ἐ. ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐτέλεσε μνημόσυνον εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Πατριαρχείου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Κυροῦ Θεοκλήτου. Εἰς τὸ μνημόσυνον παρέστησαν ὁ πρέσβυς κ. Δημήτριος Νικολαρεῖζης μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας, τὸ προσωπικὸν τοῦ Πατριαρχείου καὶ οἱ καθηγηταὶ καὶ οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου.

— Τὴν 20ην Ἰανουαρίου ἐ. ἐ., ἡμέραν τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, ἦτις εἶναι καὶ ἡ οικογενειακὴ ἐορτὴ τῶν, ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς παρέθεσε πρόγευμα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ προσωπικότητες, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πατριαρχείου, καθὼς καὶ ὁ ἐν Βελιγράδιῳ Ἑλληνας πρέσβυς κ. Δημήτριος Νικολαρεῖζης καὶ ὁ σύμβουλος τῆς Πρεσβείας μετὰ τῆς συζύγου του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ προγεύματος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βουδιμίου κ. Ἀρσένιος ἠγειρε θερμὴν πρόσπον, ὑπογραμμίσας μεταξύ ἄλλων τὰ ἐξῆς: «Χαίρω διότι ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πατριάρχης προσεκάλεσεν εἰς τὸ πρόγευμα αὐτὸ καὶ τὸν πρέσβυν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐκπρόσωπον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἑλλάδος καὶ διότι εἴμεθα ἀνεκάθεν μὲ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν φίλοι καὶ σύμμαχοι». Μετὰ τὸ πρόγευμα ὁ πρωταγωνιστὴς τῆς Λυρικῆς Σκηπῆς Βελιγραδίου κ. Ζάρκο Τσβέγιτς καὶ αἱ μοναχαὶ τῆς Ρακοβίτσης καὶ τῆς ἐν Βελιγράδιῳ Μονῆς τῶν Εἰσοδίων ἐξετέλεσαν θρησκευτικὸν μουσικὸν πρόγραμμα πρὸς τιμὴν τοῦ ἐορτάζοντος Πατριάρχου καὶ τῶν προσκεκλημένων του, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ συμβούλου τῆς ἑλληνικῆς Πρεσβείας ἔψαλεν ἑλληνιστὶ τὸ «Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ...».

— Ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐχοροστάτησεν εἰς τὴν δοξολογίαν, ἡ ὁποία ἐτελέσθη εἰς Βελιγράδιον ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Βουλγαρίας «Τσερκόβεν Βέστικ» γράφει εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 3 φύλλον του τῆς 20 Ἰανουαρίου ἐ. ἐ., ὅτι ὁ ἀειμνήστου Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Θεόκλητος ἀφῆσεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου φωτεινὴν ἀνάμνησιν ταπεινοῦ καὶ ἀκουράστου ἐργάτου ὄχι μόνον διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐνότητος τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου μὲ τὴν ἀποκατάστασιν στενωτέρας ἐπικοινωνίας καὶ συνεργασίας μεταξύ τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἀκολουθῶν τὸ περιοδικὸν τονίζει ὅτι ὁ ἀειμνήστου Θεόκλητος ἀκόμη ὡς ἱεροκήρυξ τῆς Λαμίας ἔδειξε κατανόησιν, παρὰ τὰς ἐκ τοῦ σχίσματος ἀπορροεῦσας δυσχερείας, διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ὀρθοδόξων Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκοντο ἐκεῖ κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ὡς αἰχμάλωτοι πολέμου. Ὁμοίως ἐργάσθη καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν κατὰ τὸ 1953 ἐκ νέου διαταραχθεισῶν σχέσεων μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Βουλγαρίας. Ἐν κατακλείδι τὸ περιοδικὸν τονίζει ὅτι ὁ ἀειμνήστου Ἀρχιεπίσκοπος Θεόκλητος διεκρίνετο διὰ τὰς σπανίας του διοικητικὰς ἱκανότητας, τὰ ὑψηλὰ ἀνθρωπιστικὰ του αἰσθήματα καὶ τὴν μεγάλην του ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν».

— Εἰς τὰ ὑπ' ἀρ. 3, 4, 5 καὶ 6 φύλλα τοῦ 1962 τοῦ

ἐπίσημον ὄργανον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἐδημοσίευσεν εἰς 4 συνεχεῖας τὴν ἔκθεσιν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀντιπροσωπείας περὶ τῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως τῆς Ρόδου. Εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν ὑπογραμμίζεται, μεταξύ ἄλλων, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν καὶ μέριμναν διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἀνεωτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκέψεως. «Περαίνοντες τὴν ἔκθεσιν μας, τονίζουσι οἱ συντάκται τῆς, θέλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ Πανορθόδοξος Διασκέψις τῆς Ρόδου, κατὰ γενικὴν πεποίθησιν, ἐστέθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Αὕτη ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ τῆς: ἀποκατεστάθη ζῶσα ἐπαφή μεταξύ ὄλων τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, διεδηλώθη ἡ ἐνότης καὶ ἡ συσπειρώσις των ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ἐνισχύθησαν οἱ δεσμοὶ μετὰ τὰς ἀρχαίας (ὀλίγον τι παρεκκλινοῦσας τῆς Ὀρθοδοξίας) Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν προοπτικὴν μίᾳ ἰσως εἰς τὸ ἔγγυς μέλλον ἐνώσεώς των μετὰ τὴν οἰκογένειαν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἐπραγματοποιήθη καὶ μίᾳ ὀφείλιμος ἐπικοινωνία μετὰ τὰς πλησιέστερον πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν ἰσταμένας δυτικὰς ὁμολογίας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ρουμανίας ἐτέλεσε μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Θεοκλήτου. Κατ' αὐτὸ ὁλόκληρος ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως, ὁ πρεσβευτὴς κ. Ἀργυρόπουλος μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας. Ὡμίλησε δὲ κατ' αὐτὸ ὁ Μητροπολίτης Μολδοβλαχίας Ἰουστίνος, ἐξάρας τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ θανόντος Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοὺς δεσμούς, οἱ ὅποιοι συνδέουσι τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ' ἀνήγγειλεν ἐπισήμως, ὅτι ἡ Β' ἐν Βατικανῷ Σύνοδος θὰ συνέλθῃ τὴν 11ην Ὀκτωβρίου ἐ.ξ.

Ὁ Πάπας διὰ τῆς παπικῆς διατάξεως «Venerum Sapientia» καταδικάζει τὴν τάσιν τῆς ἐν τῇ λατρείᾳ ἀντικατασταστάσεως τῆς λατινικῆς γλώσσης διὰ τῶν τοπικῶν γλωσσῶν. Ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὸν Πάπαν, θεωρεῖ τὴν λατινικὴν γλῶσσαν «πολύτιμον κληρονομίαν» τῆς, «σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς», «παγκόσμιον γλῶσσαν», «ἀσύγκριτον θησαυρὸν καὶ κλεῖδα τῆς παραδόσεως», ὡς μόνην ἱκανὴν νὰ μνηστὴ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀνθρωπιστικὴν μόρφωσιν. Διὰ τῆς αὐτῆς διατάξεως ὁ Πάπας ἐπιβάλλει εἰς τὸν καθολικὸν κλῆρον καὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

— «Ὁ καθολικὸς ἱατρὸς ἐνώπιον τῆς ἐν ἐξελίξει κοινωνίας θὰ εἶναι τὸ θέμα τοῦ 10ου διεθνoῦς συνεδρίου τῶν ῥωμαιοκαθολικῶν ἱατρῶν, ὅπερ θὰ συνέλθῃ ἀπὸ 9ης μέχρι 13ης Ἰουλίου ἐν Λονδίῳ. Τοῦ συνεδρίου θὰ μετάσχουν 800 ἱατροὶ ἐκ 50 χωρῶν τοῦ κόσμου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ Ὀλλανδικὴ ῥωμαιοκαθολικὴ ἱεραρχία διὰ τελευταίας ἐγκυκλίου καθορίζει τὴν ὀρθοπετικὴν γραμμὴν τῶν σχέσεων καὶ συσκέψεων μετὰ τοὺς Διαμαρτυρομένους. Ἐνῶ ἐγκρίνονται αἱ ἀπὸ κοινοῦ ἀνεπίσημοι συσκέψεις καὶ συμπορευαί, ἐν τούτοις οἱ πιστοὶ δέον νὰ ἀπέχουν τῶν ἐπισήμων λατρευτικῶν συνάξεων. Παρὰ ταῦτα ἐγκρίνεται ἡ συμπορευαὶ εἰς ἐκτάκτους περιστάσει, ὡς εἰς τὴν ἐβδομάδα προσευχῶν ὑπὲρ τῆς Ἐνότητος.

— Ἡ πρώτη ἰδρυθεῖσα Θεολογικὴ Σχολὴ ἐν Κεϋλάνη διαπνέεται ὑπὸ οἰκουμενικοῦ πνεύματος. Ἀγγλικοὶ, Μεθοδισταὶ καὶ Βαπτισταὶ ἀπεφάσισαν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἰδρυσιν τῆς Σχολῆς. Ἡ διδασκαλία θὰ γίνεταί εἰς τὰς δύο κυριωτέρας διαλέκτους τῆς χώρας.

— Προτεστάνται καὶ ῥωμαιοκαθολικοὶ τῆς Ὀλλανδίας ἐκήρυξαν ἀπὸ κοινοῦ σταυροχορίαν ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς Βίβλου εἰς τὸ Ρόττερταμ.

— Οἱ γαλλόφωνοι ῥωμαιοκαθολικοὶ τῆς Valleyfield, Quebec, διεξάγουσι ἐράνους πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῆς κατὰ τὰ Χριστοῦγεννα ἀποπεφρωθείσης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ὡς ἐτοίμησεν ὑπὸ αὐτῶν, «δὲν ὑπάρχει καλύτερος τρόπος ἐκδηλώσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἀπὸ τὴν προσφορὰν βοήθειας πρὸς ἄλλην Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν διαφορετικοῦ δόγματος».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 44, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν ἐνοριῶν 1) Ἁγίου Νικολάου Στομίου, 2) Ἁγίου Χαράλαμπους Δασοχωρίου, 8) Γεν. Θεοτόκου Σπηλιάς, 4) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἄγναντερῆς, 5) Ἁγ. Τριάδος Τεμπῶν, 6) Παμ. Ταξιαρχῶν Κρανέας καὶ 7) Ἁγίου Γεωργίου Πυργετοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ ὄψι ἄνω Νόμου προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως πρὸς κατάληψιν μὴδὲ ἐκ τῶν ὄψι θέσεων ὑποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ δικαιολογητικά των, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίῶν.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 2ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Λαρίσης Ἰ α κ ω β ο ς.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγίου Νικολάου Σῶπι, 2) Ἁγίου Νικολάου Λάνθι, 3) Ἁγίου Δημητρίου Μπύρσι καὶ 4) Ἁγίας Μαρίας Γλύφας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἐν λόγω ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίῶν.

Ἐν Πύργῳ τῇ 2ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Ἡλείας Γ ε ρ μ α ν ὸ ς

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 63 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πύργου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγω θέσεως, ὅπως ἐν τὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίῶν.

Ἐν Πύργῳ τῇ 2ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Ἡλείας Γ ε ρ μ α ν ὸ ς

Ἱ. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Παλαιοχωρίου-Ὁξυδῆς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἐγγράφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὄψι ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίττῃ τῇ 14ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος Κ ύ ρ ι λ λ ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα,

ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά πρὸς κατάληψιν τῆς χρευσούσης θέσεως Ἐφημερίου Ἁγίου Χαραλάμπους Κάτω Ἀθαμανίου.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 17ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Ἀρτης Ἰγνατίος

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 Περί Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς Θέσεως Ἁγίου Γεωργίου Συκορράχης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 20 Μαρτίου 1962

† Ὁ Μαρωνείας Τιμόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 46, 47, καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περί Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν ἐνοριακῶν Ναῶν 1) Ἁγίας Τριάδος Κουβέλων, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Ἄνω Φυγαλίας, 3) Ἁγίου Γεωργίου Ροδιάς, 4) Γεν. Θεοτόκου Ροβίων, καὶ 5) Ἁγίου Νικολάου Ραφτοπούλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἀιτητικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 20ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στεφάνος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν Συνοικισμῶν Κεραμῆ—Δρουτσούλα—Ἁγίας Κυριακῆς καὶ Κυπαρισσοῦ τῆς Νήσου Ἰκαρίας, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἡμῶν προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μητρόπολιν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῇ 20ῃ Μαρτίου 1962

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «Περί Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Α.Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἐν Στεφανίῳ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβλώσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς οὗτος Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημεριοὶ τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 26ῃ Μαρτίου 1962.

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰαοῦ 1 (Μονὴ Πετράκη). Τηλ. 70.734.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ ἡ θέσις τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἁγίου Νικολάου» τῆς ἐνορίας Καστανέας—Εὐρυτανίας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 21 Μαρτίου 1962

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δαμασκηνὸς

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς
τὸν Ἱερέα Γεώργιον Παπανικολάου
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τὴν 19ην Ἀπριλίου ἐ.ἐ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 10 π.μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος. Προσεπιδηλοῦμεν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Πειραιεῖ, τῇ 14ῃ Μαρτίου 1962

Ὁ Πρόεδρος

τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
Τοποτηρητῆς Μητροπολίτης

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΥΛΚΑΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Δρχ. 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Ὁ Χίου Παντελεήμων (†)

Βασ. Χ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ ἐν Ν. Δελχί Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. 18 Νοεμβρίου—6 Δεκεμβρίου 1961.

Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἀτομικὴ ἢ πυρηνικὴ φυσικὴ καὶ θρησκευτικὴ πίστις.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Ἀ. Βιτάλη, Ἱεράρχαι Ἀθηνῶν ἐξ Ἡπείρου ὁρμώμενοι (Συνέχεια).

Ἡ Ἐθνικὴ ἐορτὴ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱερέων.